

6.
СТРАНА

Прославе Велике Госпојине

Интервју: владика Лукијан

4.
СТРАНА

12.
СТРАНА

Дани Сантовчана

Зазвонила школска звона

10.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Реаговање на планове НАТО-а у Црној Гори

Касарне НАТО-а уместо фабрика и радних места?

„Изградњом НАТО касарне у Прљанију, у општини Андријевица, тај војни савез планира да постави темеље великој Албанији”, каже Марко Милачић из Праве Црне Горе. У изградњу касарне биће уложено 17 милиона евра, а у њој ће бити стационарна елитна јединица са 120 војника, на простору од пет хектара

Председник опозиционе Праве Црне Горе, Марко Милачић, позвао је грађане тог дела Црне Горе да не дозволе, како је рекао, „милитаризацију и окупацију” земље. Приликом обиласка Прљаније, Милачић је упозорио да НАТО очигледно намерава да од територије целе Црне Горе направи своју војну базу и да „окупира” Сињајевину, Андријевицу, Беране и црногорску границу у корист тзв. „велике Албаније”, а не у корист грађана тих општина и државе Црне Горе.

У видео изјави Милачића, достављеној Тањугу, он каже да ће у изградњу касарне бити уложено 17 милиона евра, да ће у њој бити стационарна елитна јединица са 120 војника на простору од пет хектара што, како каже, значи да ће сваком војнику припасти 170 метара квадратних. Милачић је приметио да је црногорска држава спремна да толики новац уложи у, како каже, неку

елитну јединицу уместо у изградњу фабрика, где би грађани, иначе, све напуштеније Андријевице могли да се запосле и да стварају нову вредност и реалну економију.

Подсетио је да се, на пример, у Андријевици налази погон некадашње компаније „Соко Штарк” где је радило око 150 становника те општине у којој живи 500 њих, који примају социјалну помоћ.

„А колико држава брине о равномерном регионалном развоју и развоју севера, можда најбоље говори чињеница и податак да је прошле године у школи у Андријевици уписано само 15 ђака првака”, казао је лидер Праве Црне Горе.

Милачић сматра и да се поменута касарна не гради случајно баш у том месту, недалеко од Мурина, које је бомбардовано 1999.

„Није им безначајна ова територија. Када се овој идеји дода изградња овакве касарне и жеља да се у обли-

жњим Беранама на аеродрому оформи војна база НАТО и кад имамо у виду да је ово малтене погранични појас са Албанијом, онда је

више него јасно, да НАТО планира овде да постави темеље нечему што је 'велика Албанија', поручио је Милачић. ■

Косовски етнички сценарио шири се на север

Албанци купују куће на југу Србије

Процене су да се само у последњих пет година на подручје Нишког округа доселило више од 11.000 Албанца са Косова и Метохије

Општина Бујановац током последњих месеци подсећа на велико градилиште. Зграде ничу као печурке, а у новим становима углавном нико не живи. Квадрати се продају по нереално високим ценама, око 700 евра по метру квадратном, а станове купују искључиво Албанци. Да ли је ово покушај Албанаца да „тихом окупацијом” понове „косовски сценарио”?

Доктор Јелена Вукоичић за каже да је масовним досељавањем Албанаца на Косово и Метохију и почела припрема терена за све што нам се касније десило.

„Они су, практично, у врло кратком

периоду у време СФРЈ бројчано „освојили” КиМ, а до тада - нити су били већина, нити им је Косово припадало. Јасно је да Албанци имају стратегију насељавања простора које сматрају својим и тако афирмишу идеју о такозваној 'великој Албанији', која је им је дугорочан план”, објашњава наша саговорница.

Она упозорава да у овом случају треба бити јако опрезан, нарочито зато што Албанци у дијаспори имају огромне количине новца, а управо тај новац великим делом и завршава реализацију идеје о Албанцима у једној држави.

„То је прљав новац, зарађен од трговине дрогом тим новцем су они изло-

бирани, великим делом, и признање независности Косова, али и америчку подршку. Они тим новцем купују земљиште и некретности и на тај начин истискују Србе са тих простора, чиме постају бројчано јачи. То је сада случај и са југом Србије, што је само један део у њиховом пројекту”, објашњава она.

Наша саговорница напомиње да треба бити посебно опрезан када је у питању Општина Медвеђа, где Албанци нису већина, али су је учртали у своје границе. При том, додаје - овај процес се не одвија само у Србији.

Срби, мештани са југа Србије, сматрају да је посредни насељавање припадника албанске националне мањине и прибојавају се да се иза нагле трговине некретнинама крије некаква намера о изненадном насељавању већег броја Албанаца.

На округлом столу 2017. године, који је био посвећен унутрашњем дијалогу о Косову, изнет је податак да Албанци на југу и у централној Србији, у последњих 15 година, купују све што је српско. Тај тренд је нарочито заступљен у Бујановцу и Медвеђи, а у тим општинама има неупоредиво више бирача него грађана, због више хиљада фиктивно пријављених Албанаца, који у ствари живе у дијаспори.

У СУСРЕТ ИЗБОРИМА

У Мађарској се 13. октобра ове године одржавају локални и народносни избори, на којима ће се бирачи својим гласовима опредељивати за чланове будућих самоуправа на свим нивоима, односно за градоначелнике. И овога пута, право гласа имају само они грађани који су се претходно уписали у мањински бирачки списак. Сходно законским правима, и српске цивилне организације постављају своје кандидате и листе на месном, територијалном (жупанијско-будимпештанском) и државном нивоу.

Када је реч о самој процедури гласања, треба подсетити да ће, када дођу на гласање, бирачи добити три гласачка чистића: један за локални, један за жупанијски и један за државни ниво. У локалне мањинске самоуправе бирају се три или четири члана. Сходно томе, означавају се три или четири имена на гласачком листићу. Бирачи, наравно, могу да гласају и за мањи број кандидата. Међутим, ако се значи више од три или четири кандидата, гласачки листић ће се сматрати неважећим. Што се тиче жупанијског и државног нивоа, глас се за организације које су кандидовале своје листе. Овде се „Х” ставља у кружић испод организације и глас се само за једну од њих, и то подједнако на жупанијској и државној листи.

Коверти са изборним материјалима за припаднике народности биће зелене боје (треба их тражити на лицу места), а да би гласање било валидно, коверат на крају треба лично залепити. Сви припадници народности који су заинтересовани за гласање, треба да се региструју путем интернета или у месној изборној канцеларији, најкасније до 27. септембра у 16 часова.

У очекивању траженог званичног обраћања српских надлежних тела бирачима, детаљније информације сви заинтересовани могу добити на мађарском језику, на интернет страницима:

1. <https://www.valasztas.hu/nemzetisegionkormanyzati-valasztasok-2019>
2. <https://www.valasztas.hu/nemzetiseginevjegyzeki-nyilvan-tartas>

Усїех филма из Мађарске у Смедереву

ПРИЗНАЊА

Победа Крстићевог остварења на „Дунав филм фесту“

Једногласном одлуком жирија филмског фестивала подунавских земаља, награда „Дунавска лађа“ за најбољи филм припала је остварењу „Рубен Брандт, колекционар“ редитеља, сценаристе и продуцента Милорада Крстића, којим ће бити отворен и овогодишњи „Месец српске културе“ у Мађарској

Детаљ са фестивала

А оделом награда, у Смедереву је завршен други по реду међународни филмски фестивал подунавских земаља „Дунав филм фест“. Награда „Дунавска лађа“ за најбољи филм припала је, након једногласне одлуке жирија, филму из Мађарске „Рубен Брандт, колекционар“ редитеља, сценаристе и продуцента Милорада Крстића.

Главни јунак Крстићевог филма је Рубен Брант, славни психотерапеут, принуђен да украде тринаест слика из познатих светских музеја и приватних збирки, како би се излечио од кошмарних снова који га прогањају. У сарадњи са четворо својих пацијената, који су по његовом налогу и упутствима поста-

ли савршена банда пљачкаша уметничких дела, „пали“ су Лувр, Тејт, МоМА, Ермитаж... Тајанствени „колекционар“ је брзо постао најтраженији криминалац на свету. Гангстери и ловци на главе су му на трагу док се награда оном ко га ухвати стално увећава, чак до сто милиона долара!

Тада се неколико осигуравајућих компанија удружује и ангажује приватног детектива Мајка Ковалског, стручног за кријумчарење уметничких предмета, да реши случај.

Милорад Крстић је недавно за „Илустровану политику“ изјавио да не мисли да гледалац мора да има велико знање о историји уметности да би пратио његов филм:

— И деца од петнаест година могу да уживају у њему, посебно на нивоу крими приче где богатство ликова и догађаја може само да им подстакне машту, а не да их збуни. Други слој филма, са више од сто педесет референци на великане филма и уметности, намењен је познаваоцима тих области и тај део је

награда за њихово знање. Филм сам, као и све до сада, правио да се мени свиди, али био сам свестан и одговорности коју имам према људима и институцијама који су подржали мој рад.

Награду за најбољу режију однео је Корнелије Порумбоиу за румунски филм „Звиждачи“, док су Маја Тодоровић и Ана Марија Роши освојиле Награду за најбоље сценарио за домаће филмско остварење „Ајвар“.

Глумица Хелена Зенгел је добила Награду за најбоље глумачко остварење, за улогу Бени у немачком филмском остварењу „Изван система“.

Млади жири је био задужен да подели Награду за најбољи филм у такмичарском програму „Дунавска лађи-

цу за улогу Адама у словачком филму „Нека буде светлост“ редитеља Марка Шкопа.

Посебно признање додељено је Јонасу Даслеру за улогу Фрица Хонка у немачком филму „Златна рукавица“ редитеља Фатиха Акина.

Након церемоније и свечаног затварања приказан је филм „Бол и слава“ редитеља Педра Алмодовара. Публика је на овогодишњем фестивалу имала прилику да у такмичарском програму погледа осам филмова кинематографије подунавских земаља. Током шест дана, колико је трајао фестивал, приказано је 40 актуелних филмских остварења.

СНН

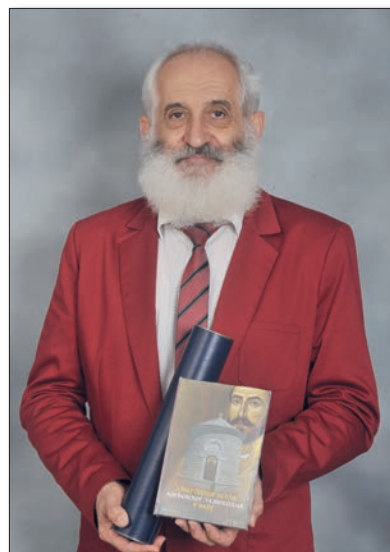

Милорад Крстић

Признање за Властимира Вујића

Дописни члан Удружења грађана „Развојна академија Србије“

Организација „РАС“, која је основана пре пет година, као неполитичко и непрофитно научно удружење грађана, примила је као дописног члана дугогодишњег гимназијског професора и новинара из Будимпеште

Властимир Вујић

Управни одбор Удружења грађана „Развојна академија Србије“ (РАС), донео је одлуку да у ову организацију као дописног члана прими Властимира Вујића из Мађарске, професора физичке културе у Српској школи у Будимпешти и дописника политичког магазина „Печат“.

Председник РАС-а, проф. мр Алек Рачић свечано је уручио Властимиру Вујићу повељу о проглашењу за дописног члана академије, а потом је у просторијама Свесловенског Савеза у Београду, професору Вујићу у надлежност дато руковођење Одељењем за омладину и спорт, као и повереништво РАС-а за Мађарску и Словачку.

На званичном сајту ове организације, наводи се да је Удружење „Развојна академија Србије“, основано је 10. јула 2014. године као неполитичко и непрофитно научно удружење

грађана, ради остваривања циљева развоја и примене нових стваралачких идеја и њихове реализације из

области привреде, пољопривреде, технике, технологије, јавног здравља, безбедности и просвете.

РАС се бави питањима духовног и биолошког очувања српског народа, кроз сарадњу са свим институцијама које прихватају такву мисију и циљеве РАС Академије. Она има осам одељења — правно, техничко, здравствено, еколошко, научно-просветно, за духовност и породицу, уметност и културу, омладину и спорт. Такође, има и 31 академика-повереника у исто толико држава на четири континента: у Европи, Азији, Америци и Аустралији, као и на једном потконтиненту — Индији.

СНН

ИНТЕРВЈУ

Епископ будимски Лукијан

Мисија Цркве подразумева и језичку разумљивост

„Ми, историјски гледано, иако смо Црква која је аутокефалију добила пре 800 година, треба да се угледамо на друге велике народе из наше околине, који све богослужбене зборнике црквених песама имају на свом говорном језику“, каже за наш лист преосвећени владика Лукијан, епископ будимски и администратор Епархије темишварске, који ове године обележава два јубилеја: 40 година откада је замонашен и 35 година епископске службе

Епископ Лукијан рођен је на Преображење, 19. августа 1950. године, у бачком месту Мол, у Србији. Основну школу је завршио у родном месту, гимназију у Сенти, а право и теологију је студирао у Београду. Епископ др Сава Вуковић замонашио га је на Духове, 1979. године, у манастиру Дивостин, недалеко од Крагујевца. Постдипломске студије наставио је у Регенсбургу, у Немачкој. Боравећи тамо две године, имао је прилику да упозна и слуша предавања еминентних теолога, међу којима је био кардинал Јозеф Рацингер, потоњи папа Бенедикт XVI. Као ђакон,

дужност врши и данас, одржавајући изузетно добре везе са Румунском православном црквом, а посебно са патријархом Данилом, којег познаје од студентских дана. На трон епископа будимских устоличен је у Сентандреји, 2002. године.

Ваше преосвећенство, када се пресећете почешака, времена шадашње Југославије и атеистичној друштва, шта је на Вас, шта још увек младој човека, утицало да изабере да крене Христовим стигама и да истрајете на том путу?

служио је у многим српским парохијама у Немачкој, са тадашњим епископом западноевропским Лаврентијем. Године 1981. епископ др Сава Вуковић рукоположио га је у чин јеромонаха. По повратку из Немачке био је на послушању у манастиру Дивостин, у Шумадији, где га је и затекао избор за викарног епископа моравичког, 1984. године. За викарног епископа српског патријарха хиротонисан је у Саборној цркви у Београду, 1. јула, 1984. године, од патријарха српског Германа и епископа Саве Вуковића, као и тадашњег нишког епископа Иринеја, у присуству више архијереја. Године 1985. изабран је за епископа славонског и устоличен у трон епископа славонских у Пакрацу. За администратора Епархије темишварске изабран је 1996. године и ту

— У то време, а то је крај 70-их година, још се није могло ни наслутити да ће бити крај тог једноумља и тог система безбожнога, мада наш народ никада није био безбожан. Чак и међу људима који су били на функцији и власти било је вере, која није смела јавно да се испољава, али је било вере. У то време су постојале јаке хришћанске заједнице, које је још Владика Николај, сада већ Свети Владика Николај Велимировић, основао. Оне су окупљале народ, образоване и више образоване, различите структуре, па и нас студенте Београдског универзитета.

Окупљали смо се у Крњеви и на другим местима, у Великој Ремети, на богомољачким саборима где су обавезно били и монаси, који су проповедали и давали снагу и одушевља-

ПОЧЕЦИ У ШУМАДИЈИ

„Моја прва станица је била Епархија шумадијска, где ме је владика Сава замонашио и рукоположио, односно, предложио за архијереја. Прва моја служба била је на Петровдан, у манастиру Ралетинцу. Тада је још тамо било старих духовника, богомољаца и када данас слушамо Хор „Јавор“, ја се сећам оних старих, који су тако дивно знали да славе Бога и од кога се могло пуно тога научити, иако није било веронауке у школама.“

расејању, молимо Вас да нам описате Ваше виђење стана Српске цркве и верног народа у Мађарској и Румунији.

— Када сам почео своју епископску службу још је постојала она Титова Југославија, и после 15 година проведених у Хрватској, у Славонији, ја сам заједно са народом доживео егзодус. Једно време сам био у Чикагу, где сам предавао на нашем факултету. А, онда сам изабран за епископа у Темишвару, где сам од 1996. године,

СЕЋАЊЕ НА СЛАВОНИЈУ

„Године 1985. отишао сам у Славонију и био сам славонски владика, до 1999. године. Упоредо са Славонском епархијом држао сам и катедру Епархије темишварске, која и данас потпада мени. То су били другачији услови: прво, није се мислило да ће бити тога несрећног рата... Велики су закували, а мали испаштали. Било је сасвим другачије бити тамо тада, него касније. Била је то велика епархија, која је имала 175.000 верника, 70 свештеника, 5 манастира. Једна велика динамика, која је имала и своја светилишта попут Ораховице, Јасеновца, манастира Пакра и манастира Св. Ана.“

вали народ да истраје у вери. Памтим две монахиње из Кикинде: мати Доротеју и мати Магдалину, старице у осмој и деветој деценији, али пуне снаге и енергије на тим саборима. Оне су певале и проповедале, а ми смо пунили душе тиме, како би, када се вратимо на своја места, на Универзитет, могли да се носимо са тим једноумљем и безбожништвом.

С друге стране, имали смо професоре у Београду, обојица су били монаси, Амфилохије и Атанасије, који су већ тада организовали јавне трибине за београдску омладину, где су долазили професори не само са наше, већ и са других факултета. То је било преломно време које је утицало на мене; ти људи са богомољачких саобра, затим монаси, као и наши професори, који су били изузетни.

У Вашем архијасирском служењу Ви сте, после службовања у Епархији славонској, изабрани за администратора Епархије темишварске, а још 2002. године наследили епископски трон, на којем је стоповао, такође, велики и значајни епископ — сада блаженопочивши епископ будимски Данило (Крстић). С обзиром на чињеницу да многа година већ служите у

све до данас, администратор те епархије. То је ситуација која је била непозната нашој јавности, па можда ни данас није довољно позната, да тамо има Срба и да је тамо организована црква и црквени живот. Тамо има око 50 свештеника, 5 манастира, 55 парохија, постоји динамика у једној православној земљи.

Са друге стране, имам једно сасвим другачије искуство када сам дошао овде у Мађарску, где сам наследио великог владика др Данила Крстића. Јако је тешко бити владика после једног таквог владике, који је био енциклопедијског знања. Његово наслеђе се овде још осећа. Он је био човек мислилац, а оставио је иза себе огромну библиотеку. Оно знање које сам понео са запада, овде ми је користило, с обзиром на то да је у Мађарској хришћанство западно, мада је изворно апостолско, из времена Павлових ученика и сродника Андроника и Јуније, па затим Ђирила и Методија, до данас. Овде сам затекао ситуацију да је наш народ био одсечен од матице и немајући ту везу, почео је полако да заборава свој језик. Због тога је било потребно нешто хитно урадити. Последњих 20 година сам се посветио баш превођењу црквених књига, које су све биле на словенском.

„Посни триод“, који је недавно изашао из штампе и представљен јавности, само је део Вашеј преводилачкој рада, који обухвата највећи део црквене химнографије. Када је тај Ваш рад зајачео и шта Вас је мотивисало?

– Са превођењем сам почео још као јеромонах у манастиру Дивостин, за интерне потребе обитељи за богослужбену употребу, али сам интензивно почео да преводим као епископ будимски, дакле 2002. године. После тога сам превео и све Богородичине каноне из „Октоиха“, са

зумеју. У дијаспори, цркве су често једина места која окупљају наш народ и са тим у вези, морао сам нешто да предузнем, да би мој народ чуо српски језик. Поред осталих, узор ми је био и Јустин, који је увидео потребу за српским језиком у цркви, те је превео све три литургије.

Познате су историјске околности збој којих је у бојослужбеној употреби наше цркве заживео и тако дуго ојшћао црквенословенски језик. Који су, по Вашем мишљењу, разлози што тај језик, који ника-

не су биле околности; то што нам историјске могућности нису дале да штампамо своје књиге, као и пансловенска мисао, која је негована дуго у цркви, да би се преко језика одр-

ристити српски језик. Они су ми у преводилачком раду дали посебну подршку. Користили су и користе службе које су преведене и исправљају грешке, које се свуда поткраду. Што се тиче мисије Цркве, која подразумева језичку разумљивост, позвао бих се на један стих из Светог писма. Ми, историјски гледано, иако смо црква која је аутокефалију добила пре 800 година, треба да се угледамо на друге велике народе из наше околине, који све богослужбене зборнике црквених песама имају на свом говорном језику, као што су: Румуни, Немци, Грузијци, а од недавно и Мађари. Тако сам се и ја прихватио превођења.

Можемо ли очекивати ускоро ишта мање и ошћалих књија из Вашеј преводилачкој ојуса и да ли радише на неком новом преводу?

– Ускоро би из штампе требало да изађе „Цветни триод“, а потом и „Октоих“, књиге које штампамо првенствено због потребе у епархијама, које су ми поверене.

Како објашњаваите чињеницу да је у српским манастирима, како у ојшћалима тако и у расејању, све више младих и образованих људи који се одважују на монашки живот?

– Постоји један раскорак од 50 година атеизма, који је тешко превазићи и прекорачити. У народу је постојала вера, али је била затрпана у пепелу. Трбало је само да дође прави тренутак и прави људи, да распире ту веру. Зато деца данас знају своју веру, за разлику од њихових родитеља, који нису имали прилику да чују веронауку, а данашња деца је уче и познају. Наравно, да би се нешто заволело, мораш то да сретнеш и да упознаш. Они воле своју веру зато што је знају, а не само зато што су је наследили. Ту је вероватно и одговор зашто се данас млади опредељују за монашки живот, а стара генерација се налази у чуду и пита се шта их то вуче и зашто иду за Христом? Када би и они веру боље познавали, вероватно би и разумели зашто је такво њихово опредељење.

Разговори: Диана Ђурић и Предраг Мандић

повечерја, и 2011. године сам завршио „Октоих“. Од 2011. до 2014. године радио сам на преводу дванаест минеја, које сам по благослову духовника, светогорца Андреја, сада игумана манастира Српски Ковин у Мађарској, 2014. године предао Светом архијерејском сабору. Последње што сам радио је био „Посни триод“, за чије превођење сам имао велику подршку умировљеног епископа Атанасија, који ми је уступио своје преводне делова старозаветних текстова. Затим сам почео са превођењем „Светог триода“, којег сам такође завршио и он се налази у штампи.

Главни мотив ми је био тај, што народ обе епархије у којима вршим своју архијерејску делатност, једва и зна српски језик. Те дивне службе, које су биле на црквенословенском језику, они никако нису могли да ра-

да није био јоворни српски, и данас ојшћале у црквеној химнографији?

– То је делимично тачно. У нашој дијаспори се већ одавно користе и други језици, првенствено на Светој литургији, енглески, немачки, француски и други језици. Црквенословенски језик је ушао у употребу у XVIII веку и потиснуо српскословенски, на којем се до тада служило. Књиге су се увозиле из царске Русије и до краја 20. века није било других књига, осим тих. То је језик на којем су служили многи оци наше цркве новијег времена, као што су: Ава Јустин, Петар Цветињски, Петар Дабробосански и други. Језик је жива ствар и он се развија, као и црква, која је живи организам. Једноставно је сазрела та потреба, посебно у дијаспори, да богослужења буду на разумљивом језику. Пресуд-

жало духовно јединство православних словенских народа.

Најчешћи приговори српском народу су ишеикоће при уклајању у мелодијске образце, као и навика читања на црквенословенском. Први приговор је од стране квалификованих, врних јојаца, јобијен. Сми ли хришћанин који је призован да произноси реч Божју, јошвије сјавиши навиком, ијј. сојсјвени комфор, мисију цркве, која јодрозумева разумљивост? Не ојраничава ли шиме цркву на клир и јруицу љубишеља мистиике неразумљивој?

– Свима познато дечанско појање на српском језику показало је свима нама да се може у богослужењу ко-

КУДА ВОДИ ГЛОБАЛИЗАЦИЈА?

„Ми, свакако, треба да докажемо како чувамо светосавске вредности. Данас су, наравно, другачија искушења, иако их је увек било. Ово што ми зовемо глобализација, то је нешто што је јако, јако далеко од хришћанства, поготово од православног хришћанства. Овде у Мађарској људи се труде да сачувају хришћански идентитет. То је данас веома тешко у једној Европи, која не прима Бога, не прима хришћанство у свој устав. Све то значи да Мађари и ми заједно морамо да сведочимо и сачувамо наш идентитет. Није лако то. Закон каже једно, а пракса је нешто сасвим друго. И кад, рецимо, гледамо како друге земље живе хришћанским животом, или, како једна исламска држава држи, чува своје шеријатско право, онда можемо рећи да смо ми данас у Европи на великим искушењима, пре свега, што се тиче очувања хришћанске етике. А то је нешто што извире из наше вере. Што значи, ако ми порушиш етику, одмах си ми начео и веру моју.“

ДУХОВНОСТ

Празновање у Српском Ковину и Ловри

На Чепелу прослављена слава ковинског манастира

Успење Пресвете Богородице, у Српском Ковину и Ловри свечано је обележено 28. августа, уз присуство свештенства и монаштва Епархије будимске и Срба из више места у Мађарској. Свету архијерејску литургију у Ковину служио је епископ будимски и администратор темишварски Лукијан, уз саслужење игумана Андреја Пандуровића, јеромонаха Варнаве Кнежевића, ђакона Андраша Шољома и ђакона Стефана Милисавића

У току Свете архијерејске литургије, на дан славе манастира у Српском Ковину, владика Лукијан је, по благослову Светог архијерејског синода, рукопроизвео игумана Андреја у архимандрита, највеће монашко звање у црквеној служби. Додељена му је грамата за дугогодишњу и предану службу СПЦ, односно Епархији будимској. Овом свечаном догађају присуствовао је, поред осталих, и представник Срба у Мађарском парламенту Љубомир Алексов, заједно са др Иштваном Шимичком, ранијим министром одбране, а сада повереником Владе Мађарске за образовање и инвестиције.

Пригодну проповед, у којој је говорио о празнику и важности лика Богородице у животу хришћана,

одржао је протојереј Радован Савић. Он је том приликом рекао:

- Прелепа је данашња црквена песма, стихира, као и све данашње песме којима се пева Успеније Пресвете Богородице и којима се велича најславнија и најблагословенија међу женама. У својој старости она се често молила Господу да је што пре узме из овог света. Једном јој се јави Архангел Гаврило и објави јој да ће умрети кроз три дана. Даде јој једну грану палмову која ће се носити при њеном спроводу. С великом радошћу она се врати у дом и пожелела да још једном види све апостоле. Господ јој испуни жељу и они се најједном сабраше у Јовановом дому, на Сиону. Она их охрабри, посаветова и утеши, а потом мирна предаде дух свој Богу, без икакве муке и болести телесне.

Апостоли узеше ковчег с телом, из којег излазаше богоугодни мирис, и у пратњи мноштва хришћана пренесоше у гробницу Св. Јоакима и Ане. Од злобних Јевреја заклањаше их облак, по промислу Божијем. Неки свештеник јеврејски, Атоније, дохвати рукама ковчег, у намери да га претурри. У том часу ангел Божји одсече му обе руке. Тада он завапи апостолима за помоћ и би исцељен пошто изјави веру своју у Господа Исуса Христа. По Божијем промислу, апостол Тома беше изостао, па се откри једна нова и преславна тајна о Светој Богородици. Трећег дана и он стиже и пожелела да целива тело Свете Пречисте. Када апостоли отворише гроб, нађоше само плаштаницу, а тела не беше у гробу. Те вечери она се јави апостолима окружена мноштвом анђела и рече: „Радујте се, ја ћу бити са вама навек!“

Према речима оца Савића, сви хришћански народи на кугли земаљској, па чак и многи нехришћански, имају нарочит култ према највећој међу женама, првој међу светитељима и светитељкама.

- Култ Богомајке био је и остао снажан кроз све векове, од првих хришћанских векова, па до данашњих дана. То је савим природно, јер је она мати Светитеља који је за време свога земаљског живота испуњавао све њене жеље - додао је ловрански парох.

Свечаном тоном литургије допринеле су црквене песме и појци са својим лепим гласовима: протојереји Павле Каплан и Радован Савић, монахиња Софија из манастира Грабовца, искушеница Љубојка из Грабовца, Рајна Бугарчић и Тања Сабљић Татаркане.

Обред освећења славског колача и благосиљања кољива обављен је у манастирској порти, а након молитвеног дела подељени су верницима и присутном народу.

По старом обичају, празновање је настављено вечерњим богослужењем у Ловри, које је служио протојереј Радован Савић, а за певницом су појали отац Павле Каплан и Предраг Алексов.

У току дана ловранске породице су имале госте, родбину и пријатеље, који су дошли на сеоску бучуру, а у

вечерњим часовима, у Дому културе, у организацији месне Српске самоуправе и уз финансијску помоћ Фондације „Бетлен Габор, одржан је традиционални славски бал, на коме је госте забављао оркестар „Подравка“ из Мартинаца у Подравини.

Славица Зељковић

ЧВРСТА ВЕЗА КОВИНА И ЛОВРЕ

Манастир у Српском Ковину и село Ловра одувек су били у мађусобној вези. У времену под Турцима, парохијске дужности у селу обављали су ковински монаси. Такво стање је било и у већем делу XVIII века. Од половине XIX века, када је село бројчано ојачало, парохијске дужности обављали су свештеници Будимске епархије. У исти дан, 28. августа, на Велику Госпојину, прослављају се слава манастира и ловранска бучура.

Прославе Велике Госпојине на југу Мађарске

ДУХОВНОСТ

Свечано у Мохачу, Сантову и Виљану

У три насеља настањена и српским живљем, на југу Мађарске, српски православни храмови посвећени су Великој Госпојини. Овај празник свечано је обележен у Мохачу, Сантову и Виљану, богослужењима, молитвама и дружењем мештана и њихових гостију

У Мохачу су се верници на сам дан црквеног празника, 28. августа, поклонили Успенију Пресвете Богородице. Овом празнику посвећена је велелепна капела, која се налази на узвишеном месту мохачких винограда и која се сматра својеврсним поклоничким местом барањских Срба. Њу су некада походили и Срби и Шокци, који су веровали да ту извири чудотворна изворна вода. Српски православни верници су над извором 1902. године подигли капелу са натписом „У СЛАВУ УСПЕНИЈА ПРЕСВЕТЕ ПРЕЧИСТЕ БОГОРОДИЦЕ, СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ОПШТИНА 1902“.

Срби из Мохача и дан данас долазе овамо да се помоле и поклоне Пресветој Богородици, а тако су учинили и овога пута. Због превелике врућине, верника је овом приликом било у скромнијем броју, али су си они сложено учествовали у вечерњем богослужењу, које је служио протонамесник Јован Бибић, парох санто-

празника, 28. августа, походили Водицу и обележили Успеније Пресвете Богородице. Након преподневне Свете литургије, вечерње код крста у присуству месних верника служио је протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, који је том приликом осветио крст и одржао кратку свечану проповед.

Након вечерња, мештани предвођени својим духовним пастиром, дружили су се и евоцирали успомене, везане за ранија времена када су Сантовчани у великом броју одлазили на Водицу. Пошто се мрак прилично брзо спуштао, Сантовчани су након пригодног празновања кренули својим кућама. Успут су разговор повели о храмовној слави, Малој Госпојини, која ће се ове године прославити на сам дан црквеног празника 21. септембра, за када се планира и освећење клупских просторија месних Срба у згради некадашње српске вероисповедне школе. Серија великогоспојинских празновања

Сантово

тако и хрватског дела Барање, а Свету литургију служили су протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, јереј Милан Ерић, парох печујски и администратор виљанске парохије, као и протођакон Андраш Штријк.

и свечану славску беседу приликом које је, осврнувши се на празник Успенија Пресвете Богородице, подвучао:

„Пресвета Богомајка била је безгрешна жена. Она је заштитница свих нас. Јер, ми смо сви њена деца. Свети оци кажу да је Пресвета Богородица свемоћница, брза помоћница. Стотине акатиста је написано њој, а ми треба да се само молимо Господу Богу да нам она буде путеводитељ, да нас она води путем које води у царство Божје.“

Администратор виљанске парохије је указао и на важност међусобне љубави и толеранције, да би се потом захваљивши супружницима Драгомиру и Дафини Шакићу што се сваке године труде да припреме славски колач и кољиво, угосте вернике који долазе на храмовну славу, а успут улажу труд, рад и средства на улепшавању светог храма и његове околине.

На крају своје беседе јереј Милан Ерић свима се захваљивши на присуству на храмовној слави, која је приведена крају агапеом, пригодним послужењем и дружењем мештана и гостију. Славски ручак и празновање великогоспојинске храмовне славе у Виљану суфинансирала је Самоуправа Срба у Мађарској.

Предраг Мандић

Виљан

вачки и администратор мохачке парохије. Он је уједно одржао и кратку пригодну беседу у склопу које се осврнуо на Пресвету Богомајку и њено уснуће, које се сматра бесмртним.

У Сантову, месни српски православни верници су такође на сам дан

окончана је 31. августа у Виљану, где је српска православна црква такође посвећена Пресветој Богомајци, односно Успенију Пресвете Богородице. Позиву Драгомира Бате Шакића, старатеља месног српског православног храма, овом приликом одазвало се њих тридесетак, како из мађарског,

У склопу богослужења обављен је и свечани чин резања славског колача и благосиљање кољива. Кумовала је породица Драгомира Бате Шакића, а старатељ светиње нам је тим поводом рекао:

„Радујем се што смо се окупили у оволиком броју – нисам се надао да

Сантово

Виљан

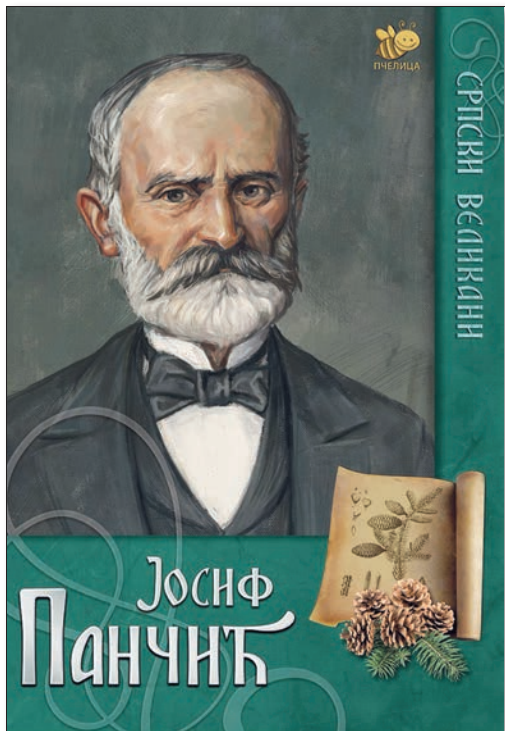
ЛИЧНОСТИ

Јосиф Панчић, научник светског јласа (1814–1888)

Јосиф Панчић био је доктор медицине и природњак, професор на београдском Лицеју – предавао је ботанику, зоологију, минералогiju са географијом и агрономију, а затим у више наврта ректор на Високој школи у Београду. Такође, био је и први председник Српске краљевске академије, дописни члан Југославенске академије наука и уметности у Загребу, а од 1868. дописни члан Ма-

Будим и Пешта у животу оца српске ботанике

Најпознатији српски ботаничар и лекар, први председник Српске краљевске академије и мађарски академик, провео је десет година на студијама медицине у Пешти, где је докторирао на Медицинском факултету, одбранивши тезу *Taxilogia botanica*. По Будиму је сакупљао биљке за ботаничку збирку, а издржавао се дајући часове из ботанике и језика које је говорио

сиф) поред одлично савладаног немачког и латинског језика, све је боље владао италијанским и француским, а учи и шпански. Након успешно окончане гимназије, стриц младог Панчића шаље у Загреб, на Вишу школу која је трајала две године, где младић закључује да су природне науке оно што њега највише занима, али да су оне недовољно заступљене, као и да су оне у то доба, највише повезане са студијама медицине.

Упознавши неке Мађаре током студија у Загребу, Панчић сазнаје да Медицински факултет постоји у Пешти, у коју стиже 1832. године, уписује се на студије медицине. Предавања из ботанике тада је држао чувени професор Седлер, а управо под снажним утицајем овог истакнутог ботаничара

ћарске академије наука. Потекавши из скромне породице, рођен 1814. испод падина Велебита, у селу Угрине код Брибира, жељу за школовањем и пристојно образовање тога доба млади Панчић добија захваљујући настојању и подршци стрица Гргура, жупника у Госпићу, који након основне школе на немачком језику, у маленом градићу у Војној крајини, свога синовца упућује на даље школовање у гимназију на Ријечи, где се настава одвија на латинском.

Млади Јосиф (по преласку у православну веру 1849. и пријему у српско поданство – држављанство 1854. - Јо-

ра тога времена Панчић, дефинитивно формира своје животно опредељење да се бави природним наукама. У једном од својих писама из студентских дана Панчић пише: „И од првог ботаничког курса заволим ботанику, и решим се за ботаничара, те сам отпочео живо ботанизирати и сакупљати биљке око Пеште и Будима, а доцније сам и лекције давао неким почетницима у ботаници.“

Материјалне прилике младог студента медицине задржале су га у Мађарској десет година, а он докторску тезу пише о ботаничким системима, који тада престављају један од

НАТО БОМБАРДОВАО НАУЧНИКОВ ГРОБ

Панчић се сматра и зачетником српског планинарства. Посебно је заволео планину Копачица, а по његовој последњој жељи, његови посмртни остаци, у сандуку од оморике, пренети су 1951. године од стране чланова САНУ и планинара Србије, на његов вољени Копачица, на Панчићев врх, и положени у маузолеј, који је оштећен током бомбардовања 1999.

значајних проблема ботаничке науке. Током боравка у Будимпешти, Панчић, прави полиглот, издржавао се дајући инструкције из француског и других језика, а постоји податак да је био преводилац за британске градиоце моста преко Дунава, између Будима и Пеште, пошто је и енглески језик у гимназији сам изучио.

Панчић на Медицинском факултету у Пешти докторира 1842. године одбранивши те зу под називом *Taxilogia botanica*, написану на латинском језику и посвећена стрицу Гргуру, а за доктора медицине промовисан је 7. септембра 1843. године.

Након Пеште, др Јосиф Панчић одлази у Беч 1845. године, где у При-

TAXILOGIA BOTANICA.

DISSERTATIO
INAUGURALIS
QUAM NUTU
INCLYTAE FACULTATIS MEDICAE
DOCTORIS LAUREA
R. SCIENTIARUM UNIVERSITATE
HUNGARICA CONSEQUENDA

Сегединска српска народносна самоуправа и Сегединска
Месна српска заједница, срдечно вас позивају на

ДАНЕ СРПСКЕ КУЛТУРЕ У СЕГЕДИНУ

Од 10. септембра до 25. новембра 2019.

Програм:

10. 09. - Сегедин, Дом народности (Ул. Островски бр. 6)
17.00 - Свечано отварање Дана српске културе и изложба међународне колоније Удружења уметника „КРУГ“ из Будимпеште
19. 09. - Сегедин, Дом народности (Ул. Островски бр. 6)
17.00 - Представљање и изложба Дешчанске радионице „Златне руке“
26. 09. - Сегедински српски клуб (Ул. Шомођи бр. 3)
17.00 - Представљање едиције „Барањске свеске“
Предавачи: др Предраг Мандић, др Милица Павлов и аутори
2. 10. - Дом народности (Ул. Островски бр. 6)
17.00 - Српска „плесачница“, са учешћем КУД-а „Банат“
10. 10. - Сегедински српски клуб (Ул. Шомођи бр. 3)
17.00 - „Паланка некад и сад“ - фото-изложба и предавање
Предавач: Сенад Емра
30. 10. - Дом народности (Ул. Островски бр. 6)
17.00 - Српска „плесачница“ - КУД „Банат“
9. 11. - Српска црква и Сеоски дом – Деска
16.00 - „Банатски сабор“ - Сабор духовне и народне песме и народне музике
10. 11. - Српска православна црква (Ул. Шомођи бр. 3)
10.00 - Св. литургија са учешћем хора
21. 11. - Сегедински Српски клуб (Ул. Шомођи бр. 3)
17.00 - Свечано завршно вече

Реализацију манифестације помогли су:

Самоуправа Срба у Мађарској, Комисија за образовање, културу и спорт Сегединске градске самоуправе, Република Србија - Министарство спољних послова - Управа за сарадњу са дијаспором и Србима у региону, Фонд Министарства за људске ресурсе Мађарске

Добрила Боројевић

ПАНЧИЋЕВА ОМОРИКА

За посебну врсту четинара која успева у Западној Србији, Јосиф Панчић је први пут чуо 1855, а десет година касније добио је две гране ове биљке. У засеку Ђурићи, на Тари, 1. августа 1877. пронашао је до тада непознати четинар, који је по нашем научнику добио име - Панчићева оморика (*Picea omorika*).

Нови подохваји Норберта Бугарског

Студија о последњем воденом млину у Мохачу

Издање чији је аутор Норберт Бугарски, власник старог мохачког млина, говори о некада оронулом објекту, ранијем власништву српских породица, који је 2007. године откупио и након више година рада и финансијских улагања, потпуно обновио

Као што смо већ писали на нашим страницама, у Мохачу је недавно одржано „Суседовање“, традиционална култур-

но-забавна манифестација. У склопу приредбе у млину Св. Николе, који се налази у атару града Мохача, а чији је власник Норберт Бугарски, одржана је промоција књижице под насловом „Препород последњег воденог млина у Мохачу“.

Драгоцену публикацију штампана је у издању Удружења за улепшавање и заштиту града Мохача. Аутор 8. броја Свезака о историјату овог града је управо Норберт Бугарски, неуморни активиста који несебично помаже и српској заједници на пољу заштите српских културно-историјских споменика, а пре свега српске цркве и гробљанске капеле у Мохачу, односно светог храма у Мајшу.

Он је од пропасти спасао последњи водени млин у Мохачу, који је некада припадао српским породицама Деспенић, Поповић, Штајевић, Крестић и Бркић. Бугарски је 2007. године откупио млин и након више година рада и финансијског улагања, потпуно га обновио. У целом процесу обнове велику подршку пружила му је породица, која га је

подржала и у најтежим тренуцима, а касније признање његовом труду одали су и многобројни појединци и фирме, који су грађевинским ма-

ТРАДИЦИЈА

теријалом – циглама, даскама и гредама, допринели успеху напора заљубљеника у старине. Млин је доживео потпуни препород, а његово освећење извршено је 23. маја 2010. године.

Тај свечани догађај овековечен је у овом издању, које веома детаљно говори о историјату и обнови млина, представља разне етапе реконструкционих радова, тајне млинова и млинарства... Норберт Бугарски је издање обогатио разним фотографијама у колору, а осветио га је данас већ покојнима: Емици Козић, дугогодишњом активисткињи мохачке српске заједнице и Бели Секечу, чувеном хроничару града Мохача.

Ово издање представља писани споменик једне епохе у којој су некада важну улогу имали млинови и млинари. Данас, млин Св. Николе јесте сведочанство којем у походе долазе и млади и стари, упознавају се са његовим историјатом и садашњошћу. У свему томе помаже им Норберт Бугарски, који свакоме излази у сусрет – свима који су заинтересовани за старине, занате, млинове.

Уколико неко жели да посети грађевину – поново рођену, препорођену – нека се слободно јави власнику на мејл адресу: patakmalom@gmail.com. Детаљне информације о млину и многим другим занимљивостима, могу се добити на веб страници: www.patakmalom.hu.

Предраг Мандић

Сирадалнички животињи појми Милоша Ајића (7)

Дан када је јереј Апић заувек напустио Бају

Сантовачки парох замишљено ступи у станицу, купи карту и седе у воз. Бајска железничка станица беше дугачка, са широком покривеном терасом чије су зелене, лепо изрезбарене дрвене стубове красиле висеће саксије.

Јереј Апић је брзим ходом ишао по шестоуглом опеком поплочаном тротоару. Журио је на воз.

Живот у Баји протицао је својим обичним током. Ретки фијакери тихо су тандркали по излизаним гранитним коцкама бајских сокака. Испред железничке станице простирао се велики парк украшен високим, разгранатим, али још увек голим платањима.

Пролазећи испод дебелих стабала, размишљао је о предстојећој Врбици и о празнику Христовог уласка у Јерусалим. Изненада, пред његове ноге паде птица величине врапца. Црвендаћ! Узалудно се птица напрезала, никако није успевала да полети. Још који пут покуша да замахне крилима, али безуспешно. Птица спусти главу, склопи очи и престаде да дише. Свештеника изненади овај приказ. Нежно је подигну, помилова је и пажљиво спусти на земљу. Покри је увелим лишћем, довољно далеко од свих који су туда, као и он с м, некуда журили.

Милош се присети мудрих речи професора Григорија Микића. Благочестиви прота је у Карловачкој богословији „Свети Сава“ предавао морално богословље и пчеларство.

„Знате, господо, Понтије Пилат,

прокуратор Јудеје, после своје пресуде дозволио је римским војницима да се ругају нашем Спаситељу. Безбожни легионари су тада, на јерусалимском тргу Литостротон, на главу нашег Господа Исуса Христа ставили трнов венац.

И оплетавши вијенац од трња метнуше му на главу, и дадоше му трску у десницу; и клекнувши на кољена пред њим ругаху му се говорећи: здраво, цару Јудејски записа Свети јеванђелист Матеј.

Знамо да је венац имао шездесет и два дугачка и оштра трња. Они су се дубоко забили под кожу нашем Спаситељу и изазвали ужасан бол и тешко крварење. Уто један мали црвендаћ слети на венац. Покуша да својим кљуном уклони опасно трње. Ова храбра птичица дала је све од себе како би донекле ублажила болове нашег Господа. У свом пожртвованом заносу није ни приметила да је оштро трње и њена нежна прса раскрварило. По предању, од тога дана сви црвендаћи на својим прсима носе црвено перје.“

Сантовачки парох замишљено ступи у станицу, купи карту и седе у воз. Бајска железничка станица беше дугачка са широком покривеном терасом чије

су зелене, лепо изрезбарене дрвене стубове красиле висеће саксије.

Путнички вагон друге класе није имао кабине. Дугачка дрвена седишта, сачињена од наизменично браон-жутих летвица, нису дуго остала празна. Ускоро их преплавише сељаци и ђаци из околних места. По устаљеном обичају, вагон за тили час за-

ФЕЉТОН

мириса на кобасицу, сланину, суву љуту трешњолику папричицу и на дуван.

Разгласом је дато обавештење о поласку воза за Сантово.

Шеф станице, отправник возова, беше препознатљив по тврдој црвеној капи са сунцобраном који се поносно сјактио на пролећном сунцу. Одважни браќајија ритуално извади из џепа часовник на ланцу. Испод мишке комотно је држао зелено-бели лопарић. Ваљало је још мало причекати...

Милошу прође кроз главу како су помашки Срби ту сигнално палицу, налик на тигањ за палачинке, називали „палачинтара“. (...)

Драгомир Дујмов

Баја, градски центар

НЕВЕН Свечаношћ на Њешћанском Трћу ружа

Први кораџи у новој школској години

На почетку ове школске године, у будимпештанској Српској основној школи и гимназији наставу похађају укупно 472 ученика. У забавишту бораве 53 малишана, први разред основне школе похађа 22 ђака, пети разред 27, а осми 22 ученика. У нижим разредима основне школе има укупно 74 ђака, а у вишим разредима 84 ученика

су овом приликом извели пригодну песму везану за почетак нове школске године.

По устаљеној традицији, ђаци 4. разреда основне школе уручили су поклон-пакетиће ђацима прваџима.

Директорка школе, др Јованка Ластиф, у свом кратком говору поздравила је све окупљене, честитајући нову школску годину и рекла како свима предстоји нова година са препуно узбуђења и рада. Том приликом изразила је велико задовољство што је и овог септембра повећан број ђака. Она је истовремено замолила за стрпљење због наставка радова на измени прозора и на реконструкцији фасаде школске зграде, који су због кашњења пристизања финансијских средстава започели много касније од планираног рока.

За декорацију свечаности и ове године се потрудила професорка Изабела Борза.

Од 2. септембра 2019. године у будимпештанској Српској основној школи и гимназији наставу похађа укупно 472 ученика. У забавишту број уписаних малишана је 53.

Први разред основне школе похађа 22 ђака, пети разред 27, а осми разред 22 ученика.

У нижим разредима основне школе имамо укупно 74 ђака, а у вишим разредима 84 ученика.

У првом разреду гимназије уписано је 97 ђака, распоређених у четири засебна одељења. У додатном језичко-припремном одељењу налази се 13 ученика. У 9/а разреду има 19 ђака и овде ће се настава обављати двојезично, на српском и мађарском језику. У 9/б одељењу настава ће се одвијати на српском језику - уписана су 33 ученика, а у 9/ц разреду, такође са српским наставним језиком, наставу ће похађати 32 ђака. У осталим гимназијским одељењима налази се 216 ученика.

Српско забавиште и основну школу у Ловри, подружницу будимпештанске српске школе, сада похађају укупно 32 мали-

шана, од тога 17 забавиштанаца и 15 основаца.

шана, од тога 17 забавиштанаца и 15 основаца.

У следећој подружници, у сегединској Српској основној школи, учи укупно 14 ђака: у првом разреду 6, а у другом 8 малишана. Српско заба-

дана кренули на матурску екскурзију у Италију.

Иначе, свечаност су својим присуством, поред осталих, увеличали и амбасадорка Босне и Херцеговине у Мађарској Биљана Гутић Бјелица,

У Српском забавишту, основној школи, гимназији, колегијуму и библиотеци „Никола Тесла“ у Будимпешти, свечаност почетка нове 2019/2020 школске године приређена је у понедељак 2. септембра, са почетком у осам часова. После интонирања српске и мађарске химне, вероучитељ школе о. Зоран Живић, уз саслужење пароха пештанског о. Зорана Остојића и пароха будимског о. Николе Почуче, обавио је призивање Светог Духа и

и рекла како свима предстоји нова година са препуно узбуђења и рада. Том приликом изразила је велико задовољство што је и овог септембра повећан број ђака. Она је истовремено замолила за стрпљење због наставка радова на измени прозора и на реконструкцији фасаде школске зграде, који су због кашњења пристизања финансијских средстава започели много касније од планираног рока.

За декорацију свечаности и ове године се потрудила професорка Изабела Борза.

Од 2. септембра 2019. године у будимпештанској Српској основној школи и гимназији наставу похађа укупно 472 ученика. У забавишту број уписаних малишана је 53.

Први разред основне школе похађа 22 ђака, пети разред 27, а осми разред 22 ученика.

У нижим разредима основне школе имамо укупно 74 ђака, а у вишим разредима 84 ученика.

У првом разреду гимназије уписано је 97 ђака, распоређених у четири засебна одељења. У додатном језичко-припремном одељењу налази се 13 ученика. У 9/а разреду има 19 ђака и овде ће се настава обављати двојезично, на српском и мађарском језику. У 9/б одељењу настава ће се одвијати на српском језику - уписана су 33 ученика, а у 9/ц разреду, такође са српским наставним језиком, наставу ће похађати 32 ђака. У осталим гимназијским одељењима налази се 216 ученика.

Српско забавиште и основну школу у Ловри, подружницу будимпештанске српске школе, сада похађају укупно 32 мали-

молебан за ученике, васпитаче, учитељице, наставнике и професоре васпитно-образовне институцији у главном граду Мађарске.

Потом су уследиле рецитације на српском и мађарском језику, у извођењу ученика нижих разреда основне школе. Одмах иза тога уследио је програм „малог хора“, под диригентском палицом професорке Оливере Младеновић Мунишић. Мали хористи

виште и основну школу у Десци, која је од ове године такође подружница будимпештанске школе, похађа

и председник Српске самоуправе у Будимпешти Борислав Рус.

Д. Дујмов

ПРОГРАМ МАНИФЕСТАЦИЈЕ „МЕСЕЦ СРПСКЕ КУЛТУРЕ“

6. септембар 2019. у 19:00 ч.
„РУБЕН БРАНТ КОЛЕКЦИОНАР“

Пројекција анимираног филма

Уметност је понекад опаснија него живот, сазнајемо из анимираног акционог трилера „Рубен Брант колекционар“. Чудна серија пљачки потресла је светске музеје иза чега стоји мистериозна криминална дружина.

Режија: Милорад Крстић
место: Биоскоп „Уранија“
Адреса: Budapest, VIII. Rákóczi út 21.

5-12. септембар 2019.

ИЗЛОЖБА „ЛЕПОТЕ ПЕТРОВАРАДИНСКЕ ТВРЂАВЕ“

У 2018. години, Европској години културног наслеђа, Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада организовао је изложбу Обнова подграђа Петроварадинске тврђаве, као једну од манифестација којом се обележава значајан јубилеј - 35 година од оснивања ове заштитарске установе. Изложбу отварају: Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, др Синиша Јокић, директор Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада, Милан Ђурић, директор Културног и документационог центра Срба у Мађарској
Место: Дом културе „Аран 10“
Адреса: Budapest, V. Arany János u. 10.

10. септембар у 17:00 ч.

ПОГЛЕД НА ИКОНУ - *тријана изложба учесника међународне колоније Удружења уметника „Круг“ из Будимпеште*

Изложбу отварају: Милан Ђурић, ликовни уметник и Боровој Рус, председник Сегединске српске заједнице. Удружење уметника Круг са седиштем у Будимпешти окупља око себе уметнике различитог профила: ликовне уметнике, књижевнике, музичаре. Већ једну деценију сваке године организује уметничку колонију на којој стварају уметници који за собом стављају опипљив траг у виду слика али и споменика културе који красе цркве, школе и јавне просторе.
Место: Дом мањина у Сегедину
Адреса: Szeged, Osztrovszky utca 6.

12. септембар у 14:00 ч.

МУЛТИМЕДИЈАЛНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ БЕОГРАДА

У програму који ће обилovati интересантним садржајем сигурно ћете осетити дух Београда и уз чашу доброг српског вина или домаће ракије моћи ћете да уживате у најлепшим мелодијама са Балкана. Све ово употпуниће и богата српска трпеза коју ће припремити домаћини.

Место: Balettcirő Étterem

Адреса: Budapest, VI. Hajós u. 14.

12. септембар у 16:00 ч.

КОНЦЕРТ АНСАМБЛА „BELGRADE GROOVZZZ“

Дејан Возлић, оснивач је групе „Belgrade groovzzz“, иначе кантаутор, композитор, текстописац и инструменталиста. Чланови бенда су поред бројних наступа и студијски музичари који су учествовали у стварању многобројних музичких дела.

Дејан Возлић - вокал и гитара; Горан Милошевић - перкусије; Милош Пунишић - хармоника; Срђан Милачић - бас гитара; Саша Боровић - виолина; Борислав Величковић - труба; Драган Ђорђевић - гитара; Данијела Милошевић - вокал; Јасмина Возлић - вокал

Место: Balettcirő Étterem

Адреса: Budapest, VI. Hajós u. 14.

14. септембар од 9:00 ч.

ФОЛК ФЕСТИВАЛ - АЈВАР ФЕСТИВАЛ

У оквиру целодневног програма „Ајвар фестивал“ учествују културно уметничка друштва Срба у Мађарској: КУД „Банат“ (Деска), КУД „Табан“ (Будимпешта), КУД „Опанке“ (Помаз), КУД „Рузмарин“ (Калаз), КУД „Весели Сантовчани“ (Сантово)

Место: Деска

Адреса: Deszk, Szabadidő Park

14. септембар 11:00-15:00 ч.

СРПСКИ ГАСТРОНОМСКИ ДАН - ДАН ГРАДА ПОМАЗА

Место: Дом културе у Помазу

Адреса: Pomáz, Huszár utca 3.

14. септембар 18:00 часова

КОНЦЕРТ МЕШОВИТОГ ХОРА "VOX MIRABILIS"

Вођа хора: Катица Землењи

Место: Српски православни храм у Стоном Београду

Адреса: Székesfehérvár, Rác utca 16.

ИНФО

20. септембар у 19:00 ч.

„УКРАЂЕНА ЛИЧНОСТ“ - позоришна представа

Аутор и извођач: Милан Лане Гutowић

Вечити младић, непоновљиви комичар и прослављени глумац господских манира старе школе понашања и опхођења, Милан Лане Гutowић (познатији као Срећко Шојић, звезда комедија „Бела лађа“ и „Тесна кожа“), представља непоновљиву хит комедију и на позоришне даске доводи „чувеног“ Срећка Шојића.

Место: Дом културе „Етвеш 10“

Адреса: Budapest, VI. kerület, Eötvös utca 10

21. септембар у 10:00 ч.

ЛИТУРГИЈА У САНТОВУ

Свету литургију ће својим појањем увеличати хор при Храму Светог Георгија у Будимпешти под руководством ђакана Стефана Милисавића

Место: Српски православни храм у Сантову

Адреса: Hercegszántó, Alkotmány tér 9.

21. септембар у 19:00 ч.

„АУТОБИОГРАФИЈА“ - позоришна представа

Кабаре Милана Руса по мотивима Бранислава Нушића

Режија: Јанош Деги

Улоге тумаче: Стипан Ђурић, Тина Чорић, Милан Рус, Јанош Деги и Нито Инкогнић

Продукција: Српско позориште у Мађарској

Представа је настала по мотивима истоименог Нушићевог дела, чија је радња смештена у данашње време.

Место: Дом културе у Сантову

Адреса: Hercegszántó, Kossuth Lajos utca 54.

25. септембар у 18:00 ч.

ТУРИСТИЧКИ И ГАСТРОНОМСКИ ВОДИЧ „САЛАШИ ЗА ВАС“

- промоција књиге

Аутор: Мирослав Божин

Издавач: Прометеј, Нови Сад

О књизи ће говорити: Мирослав Божин

Овај водич омогућаје да посетите салаше широм Војводине. Сазнаћете све битне податке и детаље о сваком од 56 представљених салаша у овом водичу и уверити се како се може одморити и провести незаборавно.

Место: Српско позориште-Српски културни центар

Адреса: Budapest, VI. kerület, Nagymező utca 49.

КОНКУРС ЗА „СРПСКУ СТИПЕНДИЈУ“

Самоуправа Срба у Мађарској расписује конкурс за додељивање „Српске стипендије“ за студенте и средњошколце за I семестар/полугодиште школске 2019/20. године који припадају српској заједници у Мађарској.

Детаљне конкурсне услове и поступак вредновања пристиглих конкурса садржи „Правилник о српској стипендији“ који је усвојила Скупштина Самоуправе Срба у Мађарској, а налази се на интернет страници www.szerb.hu.

Опште информације:

1. Кандидати који имају права да конкуришу

Приликом додељивања Српске стипендије ССМ-а (у даљем: „стипендија“) конкурисати могу кандидати (треба да имају мађарско држављанство) који студирају на Одсеку за српски језик и књижевност Филозофског факултета ЕЛТЕ БТК у Будимпешти, Катедри за славистику Филозофског факултета у Сегедину, студенти више школе за учитељице и васпитачице на српском смеру (на ЕЛТЕ у Будимпешти) или они који стичу прву диплому за учитеље српске народноне струке, а конкурисати могу и они који стичу тзв. „мастер“ диплому (мастер образовање), или студирају на другим институцијама високог образовања, затим средњошколци (гимназијалци) Српског забавишта, основне школе, гимназије, ђачког дома и библиотеке Никола Тесла у Будимпешти (седиште: 1074

Budapest Rózsák tere 6-7) а и они који похађају мађарске средње школе које су организованим оквирима укључене у српски народноне васпитно-образовни систем, без обзира на њихово држављанство. Кандидати треба да задовоље и следеће услове:

а) да су дали изјаву да припадају српској народности;

б) да му просек успех на полугодишту пре предаје конкурса буде барем 4,00, а у случају првог семестра на факултету да просек достигне 4,00. Студент треба да постигне 30 кредитних бодова по семестру, а да просек за средњошколце буде 4,30;

в) да заједно са законским представником истовремено са предајом конкурса приложи писмено одобрење за руковање личним подацима (према овом правилнику)

г) да је редован самофинансирајући студент по ССIV Закону о високом образовању из 2011. године 46. параграф §(1) тачка с), или да је студент који се финансира из мађарског државног буџета (слободно коришћење стипендије).

Стипендију може да добије средњошколац/студент који је

а) у назначеном року предао сву документацију одређену расписаним конкурсом;

б) задовољава условима ових одредби и расписаног конкурса;

в) обавезује се да по свом избору, у семестру у којем добија стипендију, врши студентски научни рад или активно учествује у раду неке организације српске заједнице;

г) за студенте је потребно да напишу мотивационо писмо о свом раду у оквиру српске заједнице у Мађарској, обим текста је максимално две странице.

2. Износ стипендије

Износ стипендије је максимално 75.000,- форинта по средњошколцу/студенту за један семестар, односно полугодиште.

3. Садржајни и формални захтеви конкурса:

Конкурс се предаје у једном примерку, на папиру, испуњен на компјутеру, потписан од стране средњошколца/студента, на формулару (прилог бр. 1. овог правилника, односно налази се и посебно на страници www.szerb.hu) и са следећим прилозима:

а) биографија кандидата (ученик/студент),

б) фотокопија или извод о потврди просека

4. Начин, место и рок за предају конкурса

Конкурсна пријава се пише на српском језику, може се предати путем поште, на адресу Канцеларије Самоуправе Срба у Мађарској (Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, 1055 Budapest, Falk Miksa u.3.) или се предаје лично на Секретаријату ССМ-а (1055 Budapest, Falk Miksa u.3.).

Напомена: на конверти треба означити следеће: „Конкурс за Српску стипендију“.

Рок за пристизање конкурса у Канцеларију ССМ: 7. октобар 2019. године до 13:00 часова.

Напомена редакције: На захтев олашавача, текст конкурса објављујемо без редакторских ишијервенција.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЕРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ♦ За издавача: др Јадранка Гергев ♦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ♦ На захтев издавача листа, уредништво не лектурише текстове појединих аутора из Мађарске, што значи да одговорност за стил, језик и објављене чињенице преузима аутор. ♦ Финансијер: Министарство за људске ресурсе Мађарске (Emberi Erőforrások Minisztériuma, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.) ♦ Фоторепортер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички њерелом листа: Тибор Фуксел ♦ За шијамипарију Szedéstűkőr Bt.: Ференц Ибош ♦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ НУ ISSN 2061-0238

СА ЛИЦА МЕСТА

Одржана манифестација „Дани Сантовчана“

Евоциране успомене на троје заслужних мештана

У организацији групе ентузијаста, предвођених угоститељем Габором Варгом, 16. и 17. августа је у Сантову одржани су „Дани Сантовчана“. Власник Угоститељског објекта „Teaház“ и његови сарадници, наставили су лепу традицију присећања на некадашње мештане, који су се својим радом истакли и задужили село

Иове године извршен је избор личности коме да се посвети традиционална културна манифестација у Сантову. Одлука је пала да се житељи тог места на мађарско-српској граници присете и одају почаст Анталу Фаркашу, компо-

цртежа и графика младих уметница Едине Магдалене Хоркич и Ангелике Кифер. Организатори су се, затим, у друштву публике, присетили истакнутих појединаца који су својим радом и животом задужили своје родно село. Најпре се Антала Фаркаша, компо-

која је евоцирала успомене на своју школску разредну, а потом и колегињу. При том је истакла да је учитељица Љубица била строга, али веома добронамеран педагог, која је увек била спремна да пружи помоћ. Након поздравних речи на српском језику, у свом говору одржаном на мађарском језику, говорница је истакла посебне људске врлине Љубице Галић Пачко:

„Она је била учитељица, наставница од 5. до 8. разреда. Предавала је историју, географију, језик, певање, водила је и хор, односно драмску секцију. Одржавала је фолклорна занимања и у месном Дому културе. Дакле, пуно смо је сретали. Била је максимално одана свом раду. Захваљујући њеном залагању, сантовачка група је стасала у друштво које је добијало бројне позиве за наступе. Пошто је била свештеникова сестра, она је њему много помагала. Учила нас је појању, припремала нас је за

за Сантово. Није био само хрватски песник, новинар у Мађарској, већ је био и хрватски културни делатник.“

Евица Чатић-Козић, уметнички руководилац „КУД-а „Весели Сантовчани“ је, евоцирајући успомене на Љубицу Галић Пачко, за наш лист рекла: „Тета Љубица нам је усадила љубав према песми, игри, према култури. Захваљујући њој су многи, па и ја сама, заволели фолклор и наставила оним путем, који је она започела. То је резултирало да наше фолклорно друштво и данас постоји и континуирано ради 33 године.“

Сантовачки ансамбл, у друштву Културно-уметничког друштва „Мохач“ и Оркестра „Бабра“, након пригодног програма одржаног у аули Дома културе у Сантову, истакао се и приликом свечаног концерта, који је уследио након присећања на истакнуте Сантовчане. Увертуру је дао видео снимак из периода када је фолклораше предводила Љубица Галић Пачко, а из пројекције није изостало ни „Бугарско коло“.

Пригодни концерт, који је водио Стипан Филаговић, уметнички руководилац КУД-а „Мохач“, приведен је крају заједничким наступом сантовачког и мохачког ансамбла. Прослави „Дана Сантовчана“ у Дому културе присуствовала је и кћерка Љубице Галић Пачко, Љубица Пачко, која нам је рекла:

„Не могу речима да опишем шта осећам... Дивно је што су се присетили маме и што су организатори приредили све ово у част њеног рада, како педагошког, тако и културног. Мислим да су и она и ја, у многоме допринели културном развоју села. Желим се из свег срца захвалити организаторима на дивном гесту.“

Ову традиционалну манифестацију суфинансирао је Фондација „Бетлен Габор“.

П.М.

зитуру и диригенту (1925–1992), Љубици Галић Пачко, врсном педагогу и културном неимару (1931–1997) и познатом књижевнику и новинару Марку Декићу (1937–2017).

„Ако си овде рођен, где год живиш, овамо припадаш заувек“, слоган је под којим су се одвијали „Дани Сантовчана“, првенствено у месном Дому културе. Том приликом, након поздравних речи Габора Варге, приредба је отпочела је отварањем изложби

позитора, диригента и музичког педагога присетио његов син Тамаш, који је нагласио да његов отац никада није заборавио Сантово. Треба рећи да је Антал Фаркаш током свог живота много учинио на пољу неговања и очувања музичке културе Немаца у Мађарској.

Потом је о Љубици Галић Пачко, педагогу и културном неимару, говорила Нада Бунчић-Ђурић, председница сантовачке Српске самоуправе,

Светог Саву, увежбавала нам је рецитације, дакле, и на верском пољу имала је велики утицај на нас“, рекла је Нада Бунчић Ђурић за наш лист.

Присећање на истакнуте Сантовчане, накратко је прекинуо певачки наступ чланова „Веселих Сантовчана“, а пре тога запевала је Вероника Варга, чланица Оркестра „Бабра“. Уследило је евоцирање успомена на књижевника Марка Декића, који је био велики пријатељ и Срба у Мађарској. Популарног чика Марка присетио се Стипан Балатинац, председник Хрватске самоуправе у Сантову:

„Марко Декић је рођен у Сантову, али већ педесетих година отишао је у Градишће, у Хрватску Кемљу, где је започео своју каријеру. Упркос томе што је рано напустио родно село, увек је био везан

Љубица Галић Пачко

СПОМЕН-ПЛОЧЕ ЗА ИСТАКНУТЕ СУГРАЂАНЕ

У знак сећања на истакнуте Сантовчане - Марка Декића, Љубицу Галић Пачко и Антала Фаркаша, израђене су спомен-плоче. Нада Бунчић Ђурић нас је информисала да ће плоча посвећена Љубици Галић Пачко бити постављена у спомен-парку где се налазе и друга спомен-обележја многобројним истакнутим Сантовчанима. Постоље, где ће бити смештена плоча, наручиће Српска самоуправа у Сантову, а план је да се она освешта 21. септембра, на сам дан Мале Госпојине, храмовне славе у овом бачванском насељу. Постоји и идеја да се спомен-плоча постави у седишту сантовачких Срба, у згради бивше српске вероисповедне школе, чије освешћење ће након адаптације бити обављено такође 21. септембра.

САТИРИЧНА ПРИЧА

Рагоје Домановић

ПОКЛОН КРАЉУ

тек зазвони у звонце, а министри тап, па пред њега. Он њих не гледа, већ ће Тодору:

– Како се, велиш, зове тај гад?

– Дишко, Господару.

– Ха, јесте ли чули! 'Оћу да ми се тај Дишко одмах истера из Србије! – цикне краљ и окрете се „министерима“.

„Министри“ само играју пиперевку, а Тодор ужива и мисли: Тако, тако, чекај, синко кисели, да видиш како Тодор уме. Има, брајко, и над попом попа. Дед сад зуцни!

– 'Ајд' сад напоље! – викне краљ на њих, а они се поклоне па брже на врата.

– Е, Тодоре, ти ћеш бити председник у твом селу докле си год жив, а на смрти предај коме год ти хоћеш! – вели му краљ.

– Ама, знаш, Господару, како би било да ми даш мало написмено од твоје руке, к'о велим

сигурнија ствар.

– Не треба то ништа. Све сам ја то наредио, уживај ти само, па накриви капу.

– Е, 'вал' теби, Господару! – поклања се Тодор, па као хоће да пође, докле тек краљ њему:

– Ехе, куд мислиш? Чекај да поручамо што је бог дао. Не иде то тако.

– Е, 'вала, Господару, баш сам сад кад пођо' до теб' вруштуковао дол' код „Тетова“, знаш оног, Спиру ме'анцију, туна.

– Ето ти, па јеси л' за вино? – пита краљ.

– Не могу, вере ми, пио сам и вина, писмо два шишета ја и Спира. – Лаже Тодор, ал' чува он образ. Куд би он пио код краља вино.

– Е, 'вала, Тодоре, каву баш мораш, па то ти је. Не знам, брате, чим да те угостим?! – вајка се краљ, па тек – тако Тодор замишља – викну краљицу:

– О, Драга!

– Ој?

– Одидер овам' часом!

– Чекај, лечка, обувам се!

Изиће краљица, а Тодор се као клања до земље.

– Ово је Тодор из... (каже село) – вели краљ краљици.

– А! То је Тодор!

– Деде, жено, бога ти, мети лонче за каву да пијемо по једну.

– Ама ја реко', боље попите по једну љуту.

– Вруштуковао човек! – вели краљ.

– Е, добро, 'ајд' да скувам каву! – вели краљица, изиће да кува каву.

Тако Тодор мисли и замишља своју будућу срећу. Па тек кад се врати кући! Срце му поче јако лупати од узбуђења очи сијају, а образи испламтели од јаког узбуђења и јаког пламена на огњишту. Жена преде, врчи вретено, пламен пущкара, а Тодор се сав предао слатким мислима.

– Вала жено, тако ћу и да урадим!

– Шта то?

– Па ово што говоримо.

– Морам да јавим Станији да дође.

– Остави сад Станију.

– Како остави, морам да гребенам.

– Ама ја говорим о јагњету.

– Аха, куд сам се ја дела! А ја нешто мислим за гребенање, па и заборавила.

Па шта мислиш?

– Идем сутра у Београд. Ту друге нема. Спреми ми све што треба, па сутра, у име бога, сабајле.

Стигао Тодор у Београд. Одсео код „Тетова“, и пошто није лака ствар извршити тако крупну мисију „где глава игра“, како он замишља, то се још неколико пута преслишао шта му ваља рећи. Доцкан је стигао. Преноћи, пун слатких снова, а сутрадан поранио рано, и уз каву се преслиша још неколико пута. Кад је мислио да је добро научио шта треба, упрти јагње на леђа, па хајд' краљу.

Код двора га обавесте да треба да се јави прво маршалу, па ће га он обавестити шта му ваља даље радити. Ето ти сад! Оно како је Тодор замишљао изменило се на првом кораку. Он сироман није ни сањао о некаквом маршалу. Какве сад везе, дођавола, у тој целој ствари има неки маршал, и шта се опет он испречио. Он је замишљао да дође до двора, да припита где је краљ, па кад добије одговор, да лупи на врата. Врата отвара момак и он улази. У соби седи, управо лешкари на свиленом душеку, краљ, пуши на чибук и срче каву, а сав у злату трепти. На златној трonoжној столици седи краљица и преде свилу. Кудеља сребрна, а вретено златно. Тодор се поклонио до земље и преда јагње краљу. Краљ узме јагње, милује га, попридигне се те начини места Тодору да седне и он, па започне разговор. Таман он пита те ово, те оно, а тек краљица прекине разговор:

– Немој, болан, да га кољемо, да га оставимо за запат.

– Женска посла! – вели краљ на то, па продужује с Тодором озбиљно разговарати о берићету, о председнику и другим стварима, а јагње блеји у краљевом наручју.

Е, али ево сад се све измени из основа, сад неки маршал, о коме Тодор није ни сањао.

Сад, шта је, ту је, кад није друге, јави се Тодор и том ђавољем маршалу, а већ после зна како ће и шта ће.

Пустише га пред маршала. Тодор с јагњетом па пред њега:

– Помага бог, господине!

– Шта је? – одсече се маршал љутито, шта ћеш с тим овамо? – и показа на јагње.

Тодор зна шта ради, не говори он много онде где му није вајде. Кад он има посла с главом, шта да се боји од репова, те ће рећи:

– На, однеси ово краљу, па

кажи: то ти поклања Тодор из (каже село), а ја ћу већ с њим после имати разговор.

– Напоље! Зар ја да ти носим јагње?! Гледај ти безобразника!

– Мора да је овај први до краља! – помисли Тодор и ноге му се одсекоше, па ће преплашено, збуњено:

– Опрости, господине, ако сам што рђаво рекао, ми смо знаш прости људи, па из простоте и погрешимо. Ете, знаш, ја сам рад да нашем господару поклоним ово јагњенце за његовог светог да га у здрављу изе са његовом домаћицом, а нашем госпођом краљицом.

Маршал се насмеја:

– Е, то не иде тако, пријатељу. Ти мораш да тражиш аудијенцију, па да питаш Његово Величанство хоће ли примити поклон, па тек онда...

– А где ли му је та удениција? – прекиде га Тодор.

– Мораш написати молбу мени, и у молби рећи да желиш да изађеш пред Његово Величанство, а у цели тој и тој, рецимо ради питања да ли смеш учинити поклон. Ту молбу и твоју жељу ја ћу саопштити Његовом Величанству, па ако он допусти, ја ћу ти јавити у које ћеш време моћи бити примљен.

Тодор разрогачи очи, па не може од чуда да се прибере. Наједном завапи очајно, хита да му шта овај горе не би казао:

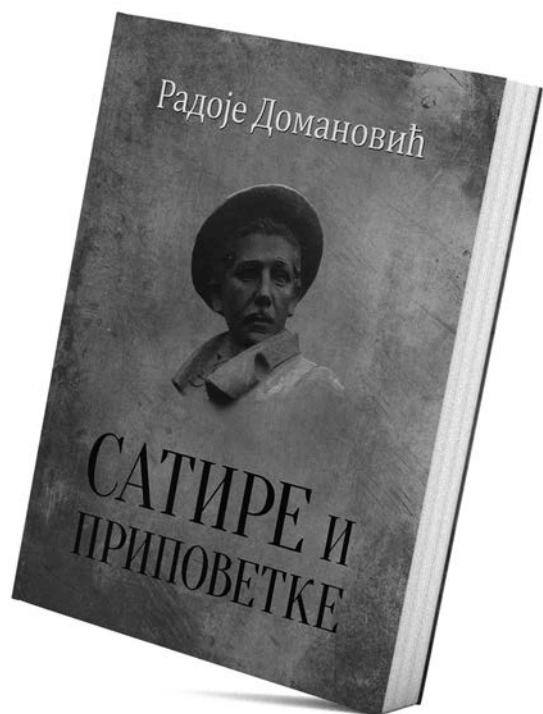
– Ништа ти то ја не умем, а нисам ни писмен, него молим ти се, господине, ујдуриси ти то мени, па ћу ти дати шта кошта.

Маршал се насмеја. Види с ким има посла, слеже раменима и написа лепо човек сам себи молбу.

– Иди ти сад, Тодоре, – рече – а ја ћу

Овај додатак објављујемо уз финансијску помоћ Покрајинског секретаријата за културу и односе са верским заједницама АП Војводине, Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије и Фондације „Бешлен Габор“

ти јавити кад ће те Његово Величанство примити.

Тодор извади кесу из памуклије, одвади два гроша, врати кесу на траг, па се покљони:

— Хвала теби, господине, ево ово да попијеш каву, а боже здравље, нећемо учинити жао један другоме, ако добро не учинимо.

Маршал баци она два гроша. Да је дао бар за једну меничну отплату, па и да прими, ђене-ђене, а овако нема ни за листу и бланкет. Изгрди Тодора и изјури. Тодор савршено збуњен оде „Тетову“ да очекује страшни суд. У тој забуни нити је маршал питао Тодора где је одсео, нити је Тодор знао да то треба рећи.

Чекао Тодор до ручка, па никаква ави-за. Кад нема, он сео те поручао као човек. После ручка чека, нема опет нико. Постаде Тодор нестрпљив. Мало, мало, па тек изиђе на врата и погледа на ону страну где је двор. Све му се чини: сад ће однекуд помолити маршал. Гледа, гледа, враћа се, ичлази поново, ал' маршала нема.

Поче се Тодор жалити људима. Ко вели, моћи ће га ко и усаветовати. Више људи више и знају.

Већ се смркава, а маршала нема. Тодор изгубио сваку наду. Куне у себи и се-

бе и жену и маршала и судбину и јагње, па чак и краља. Премишља како је и зашто све то тако рђаво испало и најзад дође до закључка да су све покварили она два гроша.

— Е, брате, — мисли у себи — не можеш ни овод господи у'ватити крсна имена. Тамо код нас ако не даш на пиће коју пару, не можеш у селу свршити посао па да дречиш, а овај те опет зато истера напоље.

Мисли се стадоше развијати у том правцу, и уједном му сину кроз главу страшна мисао:

— Кад ме онај истера због два гроша, а ако се краљ дрне кад му дам јагње, па кад дрмне у меницу, а министри ђипе, па пред њега, он цикне: — Овога лопужу обесите!

И министри га сподбију за врат па поведу на вешала, а један узео јагње за задње ноге, па Тодора јагњетом по глави: Пупе! пупе! пупе!

И Тодор се стресе од такве страшне мисли.

И Тодор већ замишља како су га обесили, како га код куће жале, како жена нариче:

— Убио ме бог и кад помену јагње!

Наједном приђе Тодору један човек у којном неком масном капутићу, са шубарицом на глави:

— Помози бог, пријатељу!

— Бог ти добро дао!

— Што си тако невесео, нешто си као замишљен? — вели онај човек и седе за Тодоров сто.

Тодор отвори срце. Није му ни лако. Исприча он и како му се овца ојагњила, и колико има оваца, и каква му је кошара, и како је са женом разговарао, и шта је јео кад је пошао и како је био код маршала и шта му је казао, исприча човек све по реду, не прескочи ништа, а на крају додаде:

— Шта ћу сад, ако ко бога зна?

— Тхе, није ти лако, знам ја то — вели онај и трља руке.

— Па шта да радим?

— Не знам шта ћеш — вели онај и мисли као шта би се могло предузети у тако тешкој ситуацији. Тодор га гледа као у бога и очекује шта ће га усаветовати овај мудар човек.

Човек мисли, меће ногу преко ноге, час једну, час другу, налакује се час на једну, час на другу руку, па некад мане главом, некад слегне раменима, а Тодор као на угљевљу. Најзад онај започе:

— Шта ћеш сад, друго ти не остаје ништа! ... Мораш тако! ... Тхе, тако је то имати с господом посла. Лажу они, брате! Они хоће да је само њима добро, па макар ми поцркали!

— Лажу, лажу! — додаде Тодор.

— Лажу, ја шта раде — продужи онај — нити је тај маршал јавио то краљу, нити ништа.

— И ја мислим — додаде Тодор — краљ би ме одмах, рачунам, призвао, а овако...

— Него знаш шта ја мислим? Продај ти лепо то јагње, па се дигни сутра, па кући. Да је хтео онај, ти би већ

досад био пред краљем, овако се не надај, ето које је доба.

— Право велиш! — одобрава Тодор — само ако ми цена буде по вољи.

— Ето ја ћу ти дати за јагње и овцу 25 динара. Мислим да је толико доста.

Настаде пазар. Отуд одговуд, те се погодише за 26 динара. Теслими Тодор, узне паре, седе задовољан пазаром, те поједе порцију говеђег паприкаша, попи пола литра вина и леже. У ме'ани пуно сељака. Једни пију и лармају, лупају штаповима по столу, једни разговарају и седе налакћени, једни већ легли. Меанџија уноси асуре и простире, један дремљив дечко меће дрва у пећ, други меанџија, ортак Алемпије, пребројава пазар и свађа се с онима што пију, тера их да спавају, па вели: сутра боже здравље, а сад да се спава. Већ лежу. Једни лежећи пуше и разговарају, једни већ хрчу, неки легао на леђа, неки потрбушке. Ваздух загушљив, кисео. Тодору се задрема. Ухвати и он једно место с краја, прекрсти се и леже.

— Одакле си, пријатељу? — пита га један што лежи до њега.

— Из Јасенице.

— У, ух, брате, из далеко! — рече онај и зевну.

— Далек! — вели Тодор и зену и он гласно.

— Па куд идеш?

— Ех, куд?! И Тодор исприча своју невољу.

Проразговараше се тако, окреташе се један од другог и заспаше.

И док је Тодор спавао, може се чак рећи мирно спавао, дотле је полиција претурала, што веле, небо и земљу тражећи га. Маршал је саопштио краљу Тодорову жељу и краљ одреди аудијенцију за сутра у дванаест и по часова. И тек кад маршал изиђе од краља, кад у својој канцеларији нареди да се напише Тодору позив, онда се тек сети да он зна само Тодорову адресу у селу, али не овде у Београду. Шта је знао друго радити, већ јави телефоном Управи града Београда како сељак из (село) жели да покљони краљу јагње, али да није назначио у молби адресу ме'ане где је одсео, те моли Управу да се што пре потражи и да му се саопшти да га краљ прима у аудијенцију и да радо прима јагње као поклон.

Управник часа не почаси. Сместа објави свима квартовима и нареди да жандарми траже сељака Тодора који је донео јагње за краља и да га краљ прима.

Запну жандарми из ме'ане у меану: питај, гледај, тражи, разбирај, нигде никог што је какво јагње донео. Најзад на трапа доцно у ноћ један код „Тетова“.

— Има ли ту каквог сељака што је донео јагње за Његово Величанство Краља?

— Ето га тај ту с краја што лежи, до вруне.

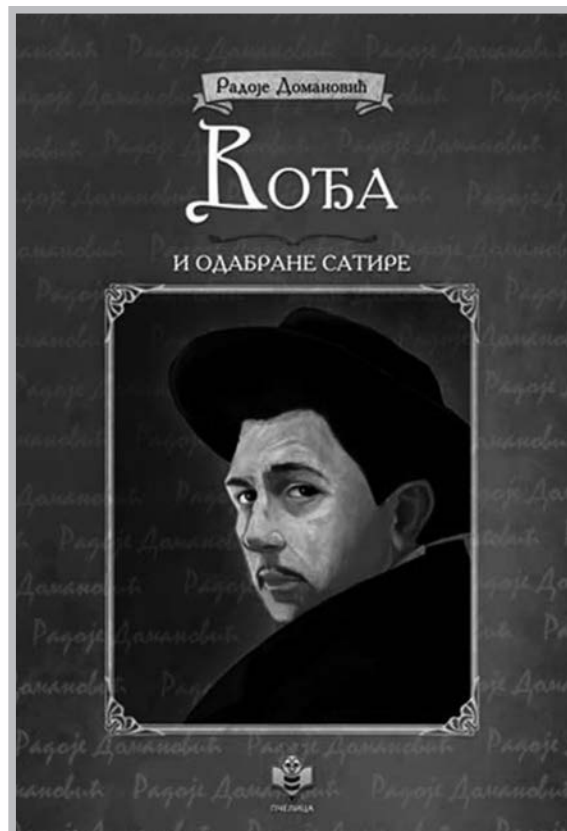
Жандар дрмну Тодора.

Тодор скочи, протрља очи, и кад угледа жандарма, следи му се крв у жилама. Није то шаљиво имати с њима посла.

— Јеси ли ти тај Тодор што си донео јагње на поклон Његовом Величанству Краљу?

— Ја сам! — рече Тодор збуњено.

— Дакле, Његово Величанство Краљ

прима твој поклон и позива те он себи сутра у 12 и по часова. Јеси ли разумео?

— Разумем! — вели Тодор тупо, промукло, а хладан га зној облио.

Жандар отиде нагло да саопшти члану радосну вест, а Тодор остаде запањен. Наједном се сруши на земљу и јекну као рањен, а кроз главу му се укрстише страшне мисли.

— Шта би човеку? — скочи ме'анџија и узне Тодора прскати хладном водом. Једва се Тодор поврати. Он има јаке, здраве нерве. Да су му јавили како су му сви по кући помрли, он би лакше поднео. „Божја воља!“ рекао би најзад, а тако и јесте, али ово је за њега био гром, ово је страшно, он тако што није могао на ногама издржати.

— Слагао сам краља! — мислио је с очајним страхом, а срце хоће да пробије и груди и памуклију.

— Шта ћу, Спиру, брате мој?! — викну Тодор као ван себе.

— Како шта ћеш?

— Јавио сам краљу да му поклањам јагње, а ја вечерас у први мрак продадо'. Мислио сам: неће краљ.

Спира се забрину. Ћути озбиљна, намрштена лица, па одмахну сумњиво главом, слеже раменима, и не проговори ништа.

— Пропао сам! Где сад да нађем друго јагње, а ко краља слаже, зна му се његово! — вели Тодор очајно.

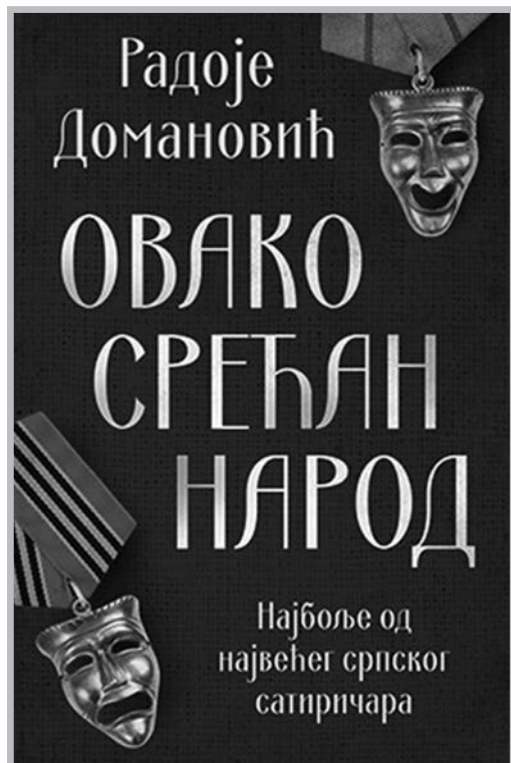
— Тхе, шта ћеш. Јагњади сад нема... Него трчи те тражи онога што си му га продао.

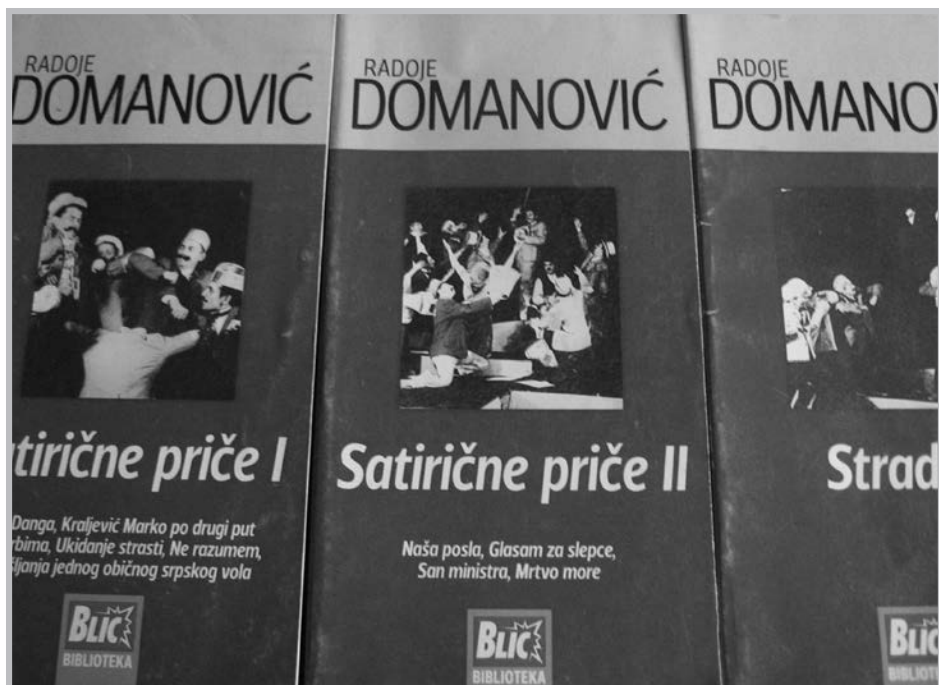
Тодор скочи. Како се и није свлачио то му је било лако. Журну на улици без речи, као суманут, и изгуби се у ноћ.

Електричне лампе обмотане густом маглом кроз коју једва продира светлост; влажно, облачно, каљаво, језиво време. Ретко кога на улици. Тодор тражи, свађа у сваку отворену ме'ану, прича свакоме своју невољу, неко га жали, неко се слатко насмеје. Такав је свет. Застајује код затворених врата од кућа и послушнује неће ли чути блејање. Пита сваког патролџију, пита и пролазнике. Један господин са подигнутом јаком жури из позоришта, нешто се замислио, док тек Тодор пред њега:

— Да ниси, бога ти, видео једног с јагњетом и једном белом овцом?

— Та иди до ђавола и ти и овца. Знаш ти ја за овце. Јесам ли ти ваљда ја чобанин?! — осече се онај љутито и оде даље.

Тако је Тодор сву ноћ лутао кроз београдске улице. Зора га дочека мучна, невољна, изнурена и телесно и душевно, у очајању. Изгубио је сваку наду. Неколико је пута помишљао да каче у Дунав, да се дави, а у таквом тренутку поткраде се у душу по један мали зрачак наде да још треба тражити, да ће се можда све лепо свршити, и Тодор запне кланцати даље.

Око 11 часова намера га намери на једног доброг човека, Пожали му се Тодор, а овај га лепо усаветова:

— Па шта ћеш у том крају? Иди ти, брате мој, право овако, еј, чак тамо горе, све овако право, па онда горе питај где је Тркалиште. Тамо се продаје стока. Тамо можеш наћи тога с јагњетом. Ако не буде продао, ти се лепо нареди с човеком. Дај му, богами, и нешто ћара, што рекну људи да је право, па мирна крајина! Штетити мораш, ал' сад кад ти је тако случај...

— Морје да штетим цело имање не марим... — поче Тодор.

— А ако онај буде продао, ти се од људи разбери ко је купио. Сад нема на пијаци јагањаца, те ће се лако знати ко је то једно купио. Кад сазнаш, а ти онда тражи тога. Рачунам да ма ко да га је купио, неће га клати до Св. Николе. 'Ајд' сад, нека ти је са срећом!

Заблагодари Тодор и рече човеку да му неће бити на жао, само ако се добро сврши, припита га за кућу и име, па окрепљен надом оде на Тркалиште.

И заиста нађе га. Стоји онај близу једних кола с церовим дрвима, држи јагње у наручју, а један лепо одевен господин пипа по репу Тодорово јагње, и води се погодба.

— Не да продајеш, молим те, брате! — дрекну Тодор и притрча јагњету.

— Па ово је моје јагње, ја сам га купио — вели онај равнодушно, и окрете се господину па додаде — Тако, тако! ... Није скупо у ова доба.

Тодор узео причати своју невољу, да би колико-толико умилостивио свога купца. Онај остаде хладан, па чак и хладнији постаде него што беше дотле.

— Ама, брате, све ја то знам, али ја сам јагње купио. Што си га продавао кад ти је требало.

— Да ти дам, брате, твоје паре само за јагње, а овца нека ти је алал!

Онај се насмеја. Тодор чисто посрну, осети како му запишташе уши.

— И још банку ћара! — вели Тодор чисто кроз сузе и погледом га моли, куми, преклиње.

— Не могу никако! — вели онај злобно. Он је знао да Тодора може сад уцењивати до миле воље, те је гледао да што више ћари у његовој невољи.

— Не иде никако. Стаде се Тодор жали-

ти људма и питати шта може да ради у тој невољи.

— Жали се кварти! — вели му један.

Тодора као да сунце обасја, те брзо упита где је кварт. Онај му показа и Тодор одмах тамо. Пожали се члану каква му се невоља десила, а члан једва дочека што му се дала та ретка прилика да ту своју ревност покаже. Може му то донети можда још и класу, а већ орден не гине, и то орден за грађанске врлине и заслуге.

Брже-боље узео члан два жандарма, па потрча на Тркалиште. Нађоше оног прекупца.

— А ти ли си тај кесеџија? А знаш ли ти, море, за кога је то јагње? А?

Промуваше га мало жандарми, одузеле му јагње.

— Подај му његове паре, па нек се торња!

Овај се учтиво поклонил, а Тодор на деветом небу. Остави Тодор овцу, па упрти јагње у наручја, те се пун среће и блаженства крете двору, и слатке слике његове скорје срећне будућности почеше му излазити пред очи. Тодор је дремао, и тек тек, кад удари о какав дирек, или се спотакне, он се тргне и погледа око себе.

Јави се маршалу. Жандарм га извести да маршал није ту, а затим га упита што долази. Тодор све то по реду исприча.

— Е, то си ти задоцнио, сад је 3 по подне. Упути га где ће да преда јагње и рече му да дође у 5 по подне па ће га јавити г. маршалу.

Тодор осети као да је скинуо неки терет с леђа. Оде, оде свеж, чисто некако одморен, као да је целу ноћ спавао на најбољем душеку. Стиже код „Тетова“ и одахну, а пред очима му почеше играти све лепше и лепше слике његове скорје будућности.

— 'Оће да види Дишко шта је Тодор! — мисли у себи, и мисао се развија даље како ће да пошље пандура за Дишка, а Дишко ће да се препадне, па кад дође, а Тодор се испрси, накашље и викне: „Где си ти досад?“ „Па ја, знаш...“ шепртљи Дишко и увија капу рукама, а Тодор, разуме се, као познаник краљев, као човек који је у том месту, после поклона краљу, највећа власт, тек грмне: „Дишко, 'ајд' у 'анс.“ „Молим те, Тодоре!“ преклиње Дишко, а тек Тодор дода кроз смеј: „Е, Дишко, то је за оне врлике што ми ти на кривду диже. Ти си мислио Тодор то заборавио, ал' Тодор памти, мој брајко, па Тодор сад 'анси зато. Сад моја сабља сече, а твоја је некад секла.“

Исприча Тодор и Спири ме'анџији како га срећа послужила. Спири, како он каже, мило богзна како, а и Тодор не зна шта чини од радости.

Прибра се јадни Тодор, па поручи јело. Једе онако гладан и изнурен, па затим попи, уза своје слатке, срећне снове, близу литар и по вина. Задрема му се, а и не дремало му се. Он сељак, научио да легне рано и да устане у своје време, а сад ем неиспаван, ем толики штрапац, ем човек пио мало више вина него што је требало кад му ваља у 5 сати ићи краљу. Наслони Тодор главу на сто и заспа. Сања краља, златан „плајваз“, златне столице, велико златно право што му га је дао краљ на председништво „без промене докле је крајине“, сања краљицу како скувала каву па га худи, а он вели: „Нека, море, пи ти, сад сам баш попио једну!“ „Е, чуда, боже, — вели краљица — пи[ј] то, бога ти, иако си пио!“ Тодор узео каву, срче, метнуо је на колена, па раз-

говара с краљем о берићету. Док одједном неко га дрмну. Тодор прену, а над њим Спира ме'анџија.

— Шта је?

— Је л' велиш 'оћеш код Краља?

— А, јес', ја се видиш заспава! — рече Тодор и скочи као опарен.

— Колико велиш има сати? — пита Тодор.

— Шест, таман!

Тодора као да неко удари камџијом. Одједном стутну на врата као суманут и трчећи оде на више Балканском улицом. Туда он зна пут, ту му је, како он каже, некако „наопслу“.

Било је шест и четврт кад се Тодор јави маршалу.

— Е, па ти си задоцнио! Требао си доћи раније. Краљ је сада на седници, него дођи ти, Тодоре, сутра, па ћу те ја пријавити. Бићеш примљен, па после иди у село.

Није било право Тодору, ал' шта је знао друго него се врати натраг „Тетову“.

Извече, одмах ти мало повечера, леже Тодор да спава како би сутрадан био што свежији. Није то, брате, ни лако с крунисаним главама говорити.

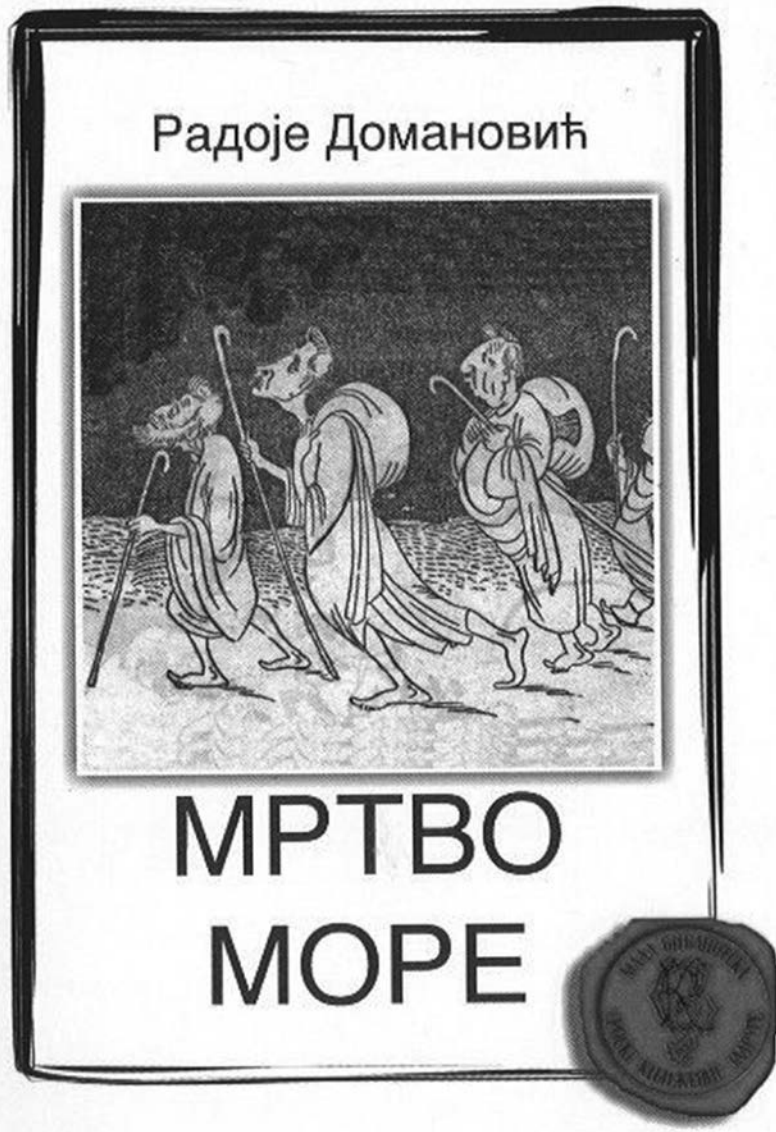
Нигде зоре, а Тодор већ на ногама.

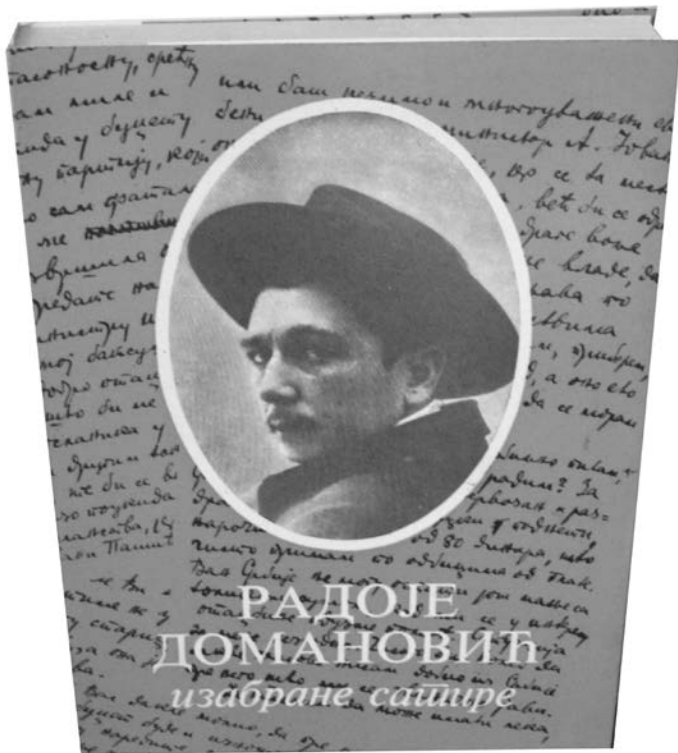
Поручи једну врућу ракију адета ради и колико мало да попричека да се одјутри, па ће одмах, Боже здравље, у двор. Попи врућу, изразговара с неким сељацима и са Спиром, поприча куд иде, а њима то импонира, па га гледају с неким страхопоштовањем. Спира га чак понуди да попију још по једну врућу, боље ће, вели, говорити с краљем, а овоме се то допадне, те попише још по једну, и већ око седам сати Тодор се крете краљу. Неће он више да задоцњава. Прво се упути маршалу, ал' тамо затворено, нигде никог. Тодор не клону духом, него се окрете ка главном улазу, али га стража препречи. Не да му ући. Узалуд Тодор прича све шта је и како је и како њега баш краљ лично хоће да види. Не да шиљбок опелелити. Све се то њега ништа не тиче.

Проба Тодор све што се може учинити, али ништа не помаже. Измаче се на средину улице, па стаде загледати у прозоре, али нико да види, Мислио је да ће се бар домаћица помолити, или ко од чељади, али нигде јави, нигде живе душе.

И Тодор изгуби сваку наду. Реши се да иде у село, јер у себи мишљаше: „Мора бити да краљ није код куће. Задоцнио сам опет. Поранио човек, па отишао својим послом, ете које је већ доба, а ја седим са Спиром па пијем врућу ракију. Тако ми и треба. Сад сам пропао!“

И Тодор се врати сломљен, тужна срца. Наврати на Спиру, те му рече збогом,

па се крете право на железничку станицу. Воз је полазио у пола девет. Таман време. Извади Тодор карту, седе у вагон треће класе, машина писну и воз се крете.

Тодор забринут гледа кроз прозор и изгледа му сан све ово што се дешавало ових дана с њим. Раскрстио је већ са својим жељама и надама, чак га је место тога подузимао неки потајни страх, и место кметства, место председничког штапа, сада му је једина жеља била да му се никакво зло не догоди. Нека носи ђаво и јагње и овцу, нека иде све бестрага, само нека се све ово, што њему изгледа као какав чудан сан, све лепо и на миру сврши.

— Молим карте! — викну кондуктер и дрмну занета Тодора.

— Ја знаш бија до Београда, те одне!

краљу једно јагње, па ми се, знаш, догодила незгода, па сад к'о велим...

— Карту, брате!

— А карту... Еве! Тхе, ја знаш, баш велим Спири...

— Карте, молим! — виче кондуктер и иде даље прегледајући другима карте.

— Чудан неки свет! — мисли Тодор гледајући за њим.

Од најближе станице до свог села Тодор се упути кући... Требало му је читаво два часа пропешачити. Мутно, сузно небо, магла притисла шуму и долину, пут раскаљан, над главом шуште гавранова крила, окисла стока чупка оно мало заостале траве по стрњикама. Тужно и досадно баш као и у души доброг Тодора.

— Но, само кад сам, богу 'вала, предао јагње, па сад шта је ту је. Рачунам да ми горе неће бити, ако не буде никакве вајде. Поклон је, а ко се на то љути. Види да

сам се сетио ја њега, па ће се кад тад сетити и он мене. — Тако је размишљао Тодор клизајући по каљаву путу. Али док је он таквим резонавањем утешен корачао кући, за њим се била дигла читава хајка.

Маршал исприча краљу о Тодоровој невољи због јагњета, а краљ се слатко смејао тој Тодоровој збуњености, па зажели да Тодора лично види. Брзо пошаљу жандарма до „Тетова“. Врати се жандарм с понизним извештајем да је тај сељак отпутовао.

Ето ти малера!

Јави се Управи града Београда да се одмах извести све железничке станице и да се изда наредба да се човек такав и такав, из тог и тог места, по имену Тодор, одмах са дотичне станице спроведе Управи града Београда. Исто тако да се извести срески начелник тога среза у коме је Тодорово село да Тодора одмах упути натраг у Београд чим тамо стигне, ако се не буде раније вратио са које станице.

Управа такву наредбу из двора схвати као нешто врло опасно и страшно, па дода да се дотични Тодор стражарно спроведе.

Начелник срески схвати још страшније, и запне што више може да што ревностније задовољи краљевску жељу, а после му не гине бар одликовање или класа.

Кад је Тодор са оним својим утешним мислима пешачио, тада су га тражили по станицама, а начелник срески са два наоружана жандарма јурио је у галопу Тодоровој кући.

Тодор ни сањао није шта га чека. Таман он, прокисао, каљав и уморан, отвори вратнице свога дворишта, жељан одмора и да се гладан заложу јелом и којом ракијом, а у том тренутку га стегоше жандарми за руке, а глас капетанов грму:

— А, стигао си ти што ровиш против краља, бунтовниче, сада ћу те ја научити како се ради против круне и власти!

Тодор се запањено од чуда. Какав бунтовник?!

Везаше га.

— Напред! — викну капетан — терај на станицу.

— Молим те као бога! — јекну Тодор.

— Терај зликовца! — виче капетан, а жандармски кундак нађе Тодорова леђа.

На Тодорову кукњаву изиђе жена из куће, па кад виде шта се ради, закука:

— Авај мени, шта ли је то несретник скривио!

— Скривио, ради против краља! — одсече се љутито капетан, а Тодор осети опет кундак.

Метнуше у воз везана Тодора, а с обе стране га чувају наоружани жандарми. Ту је и господин срески начелник. Свет се чуди, згледа се, а са страхом погледају господина полицајца.

Стигосе у Београд и капетан га лично са жандармима спроведе Управнику града Београда.

— Ево овог бунтовника!

— А, ха, ту је!

Управник нареди да се бунтовник затвори, а телефоном јави двору да је Тодор доведен у Управу.

— Нека га доведу мени! — јави се маршал.

— Спроведите га! — нареди управник и Тодора везана спроведоше.

Кад га изведоше пред маршала, а маршал удари у смех.

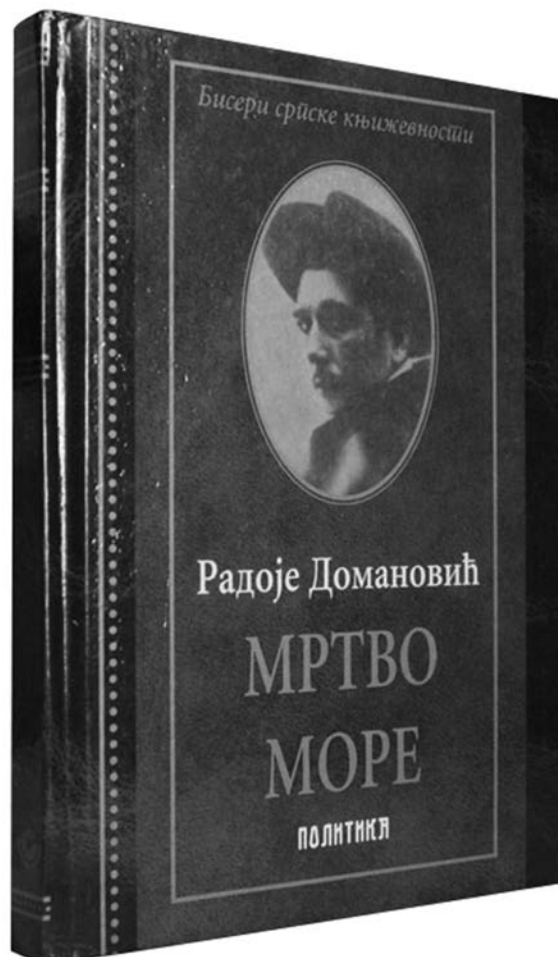
— Шта је то с тобом, несретниче, ако бога знаш?

— Ето, зло, господине!

— А што сте везали човека?

— Па он је бунтовник, таква је наредба.

— Какав бунтовник! Он је поконио једно јагње Његовом Величанству, па Његово Величанство хоће да му захвали, те га зове.

Тодору пођоше сузе од радости, а маршалу од смеја.

— О, брате, малерозна човека! — говори, а тресе се од смеја.

Кад је Тодор изишао пред краља, и сам се краљ слатко смејао и нареди Тодору да му исприча од почетка па до сада. Тодор прича, а краљ се свхватио за трбух од смеја. Кад Тодор сврши, краљ му рече краљевско хвала и адета ради „позговара са народом“:

— Рађа ли жито?

— Рађа!

— Имате ли цркву?

— Имамо!

— А имате ли попу?

— И попу!

— Пева ли попа?

— Пева!

— Тако. Збогом!

Тодор се покони и изиђе.

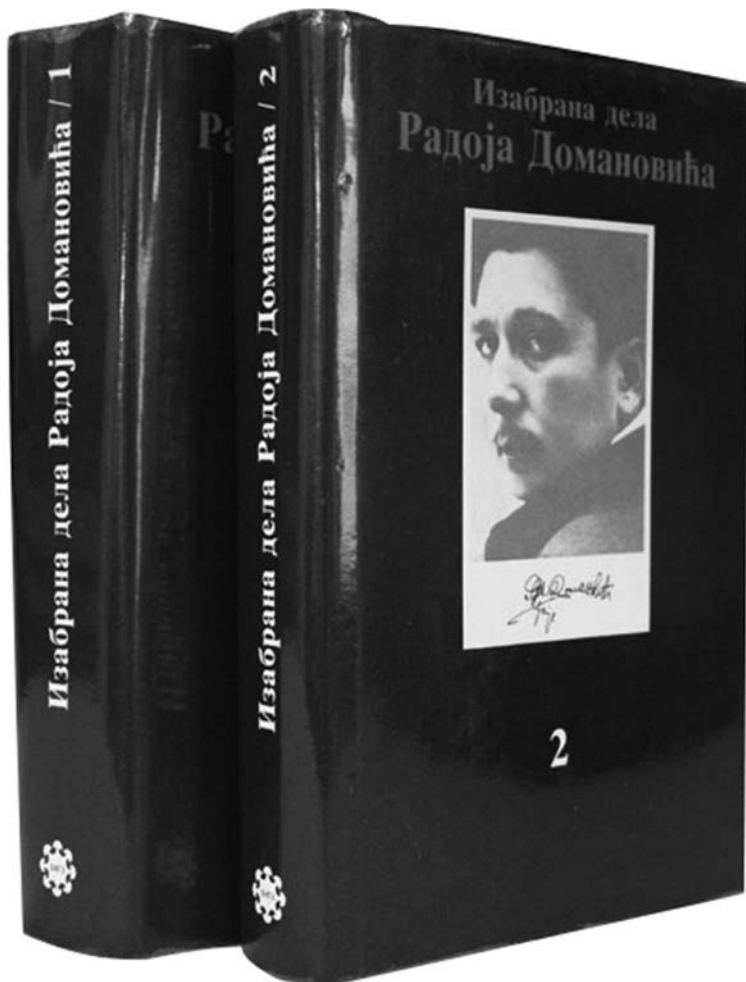
Неће му више пасти на ум да чини краљу поклон. Видео сам га пре две године.

— Да немаш какво јагње да покониш краљу? — нашалим се.

— Вала, не поклања више Тодор ни капетану, а камоли краљу. Није то лако, мој брате! А оног тутња, страхована и муке не дао бог ни душману.

— Јок, не поклања више Тодор!

(Крај)

СПЕЦИЈАЛНИ ДОДАТАК

СВЕТНОПНК

ОСМЕХ

Анџоан де Сент Егзипери

Многи од вас читали су *Малог принца*, предивну књигу Антоана де Сент Егзиперија. То је чудесна и невероватна књига, истовремено и дечја, али и прича за одрасле, која наводи на дубоко размишљање. Далеко мањи број људи зна за остала дела Сент Егзиперија, романе и кратке приче.

Сент Егзипери био је пилот борбеног авиона. Борио се против нацизма и нестало приликом једног летачког задатка. Пре Другог светског рата учествовао је у Шпанском грађанском рату против фашизма. Тада је доживео оно што је описао у фасцинантној причи под насловом "Осмех".

Непријатељ га је ухватио и бацио у затворску ћелију. Због презривих погледа и грубог односа тамничара према њему, био је сигуран да ће га одмах следећег дана погубити. Наставак приче изгледа овако:

Био сам сигуран да ће ме убити. Постао сам ужасно нервозан и забринут. Претурао сам по џеповима да видим није ли је можда нека цигарета ипак остала после претреса. Пронашао сам једну.

Руке су ми се толико тресле да сам једва успео да је ставим у уста. Међутим, нисам имао шибице – одузели су ми их.

„Погледао сам мог тамничара кроз решетке. Није ме гледао у очи. Коначно, нико не гледа у очи неку ствар или мртво тело. Дозвао сам га и упитао: „Имате ли шибицу молим вас?“ Погледао ме је, нестало ми са видика и вратио се да ми упали цигарету.

„Када се приближио и запалио шибицу, случајно су нам се сусрели погледи. У том тренутку сам се насмешио. Не знам зашто сам то урадио. Можда од нервозе, а можда због тога што када се некеме јако приближите, тешко да можете да одолите да се не насмешите. У сваком случају, смешио сам се. У том моменту, иако је то невероватно, између наша два срца, између две људске душе севнула је варница. Знао да он то није желео, али његов осмех прескочио је шипке и изазвао осмех и на његовим уснама. Запалио ми је цигарету, али се није одмакао. Остао је близу мене, гледао ме директно у очи и наставио да се смеши.

„И даље сам му се смешио, сада свестан да је он

човек, а не само тамничар. И он је мене видео у другачијем светлу.

„Имате ли деце“, питао је.

„Имам, ево покажаћу вам их.“

Извадио сам новчаник и нервозно по њему тражио слике своје породице. Он је такође извадио слике своје деце и почео да прича о својим плановима и надама у вези са њима. Очи су ми биле pune суза. Рекао сам да више никада нећу видети своју децу, да никада нећу имати прилике да их видим како расту. И њему су засузиле очи.

Изненада је, без речи, отворио ћелију и извео

ме. Извео ме је из затвора, а, исто тако без речи, споредним путем, и из града. Тамо, на крају града, оставио ме је. Ћутке се окренуо и пошао назад ка граду. Спасао сам живот захваљујући осмеху.

Осмех је неизвештачена, непланирана, природна веза између људи. Причам ову причу зато што бих волео да људи схвате да испод свих слојева које стварамо да бисмо заштитили себе, свој понос, своју титулу, своју диплому, свој статус и потребу да на нас гледају на одређени начин, испод свега тога стоји наше аутентично и есенцијално биће. Не устежем се да то назовем душом. Истински верујем да, ако тај део вас и тај део мене могу да се препознају, ми нећемо бити непријатељи. Међу нама не могу да се развију мржња, завист или страх. Са жаљењем закључујем да нас сви ти други слојеви, које тако темељно градиво током живота, раздвајају и изолују, па не можемо да остваримо прави контакт са другима.

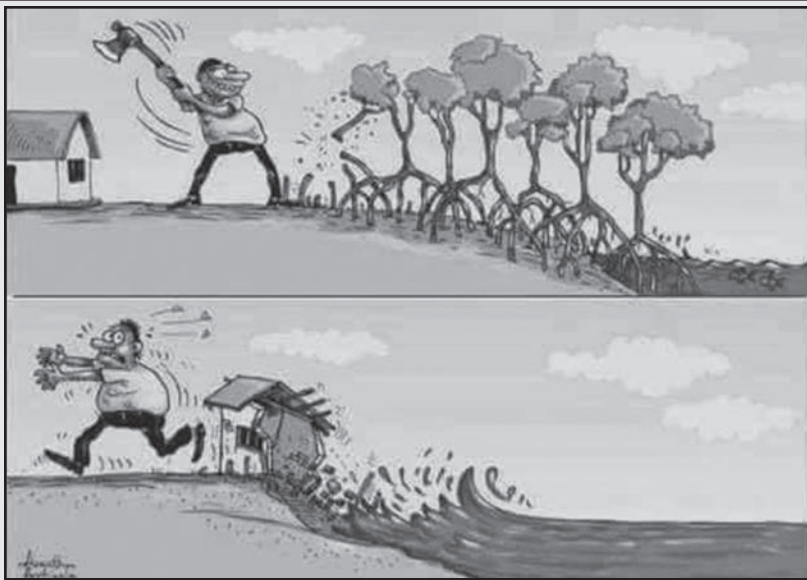
ПОТОК КАО ПРИМЕР

Народна њрича

На потоку који је текао кроз широку пунтару, састаше се једног јутра три путника, непознати један другоме: једно момче, један средовечни трговац и један старац. Поред потока је био подигнут један камен и на њему беху уклесане речи: „Овај поток узми као пример у своме животу.“

Одмарајући се крај потока, путници почеше да разговарају о томе шта је аутор уклесаних речи хтео да им каже. Момче протумачи овако: „Поток даје сваком путнику да угаси жеђ, зато и човек треба да буде према сваком милостив и својим ближњима користан.“

Трговац рече: „Овај се поток у почетку пробија кроз многе препреке и чини велике напоре, али успут прима многе притоке и бива све богатији водом и моћнији снагом, док најзад не постане силна река. Према томе

поток, нам служи као пример на који начин да човек доспе до богатства и моћи.“

Старац је ћутао, а кад она двојица навалише на њега да и он каже своје мишљење, он одговори: „Вода овога потока ништа не вреди кад се замути и запрља. Онда ни стока неће да је пије. Тако је и са човечјим животом. Зато, ко хоће да буде поштован и виђен у свету, мора да је чист од сваког греха и прљавштине, као бистра вода овога потока. Постоји само један пут за праведника. Скрени лево, скрени десно, па нећеш никуд стићи. Само правим путем долази се до циља.“

УСЛУГА СА ОСМЕХОМ

Карл Алберт

Ова поучна прича посвећена је свима онима који себе сматрају бољим од животиња. А животиње, посебно пси, најбољи су нам пријатељи, неискварене душе, верне и интелигентне, и ту се највише разликују од људи. Јер, људи умеју да буду све оно што животиње нису: препредени, окрутни, невоспитани, често и зли. Од животиња можемо много научити, само ако смо довољно стрпљиви да их посматрамо и разумемо. Неки људи то схвате после одређеног времена, а други читавог живота живе у заблуди. Власник хотела из приче која је пред вама, то је схватио.

Једном је неки човек упутио писмо малом хотелу у граду на средњем западу, који је намеравао да посети током одмора. Писмо је гласило:

„Планирам да у време свог одмора одседнем у вашем хотелу, па бих волео да ми одговорите на једно питање. Наиме, веома бих волео да са собом поведем и свог пса. Он је веома негован и изнад свега лепо васпитан пас. Да ли сте спремни да ми допустите да ноћу спава у мојој соби?“

Овај додатак објављујемо уз финансијску помоћ Покрајинске секретаријата за културу и односе са верским заједницама АП Војводине, Управе за сарадњу са дијаспором и Србија у региону Министарства спољних послова Републике Србије и Фондације „Бетлен Габор“

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Није прошло дуго, а од власника хотела примио је одговор, у коме каже: „Водим овај хотел већ дуги низ година. За сво то време, никада ми ниједан пас није украо пешкир, постелјину, сребрно посуђе, нити слику са зида. Никада ниједног пса нисам морао да избацујем усред ноћи из хотела зато што је пијан или се не понаша пристojно. Никада ми се није десило да пас побегне, а да не плати хотелски рачун. Према томе, ваш пас је стварно добродошао у мој хотел. А, још ако ваш пас може да гарантује за вас, и ви сте исто такође добродошли.“

ПСИЋИ НА ПРОДАЈУ

(Аутор нејознат)

На излогу једне продавнице у центру града стајао је натпис на коме је писало: „Псићи на продају“. Привучен натписом, дечак је застао и упитао власника:

„За колико новца намеравате да продате псиће?“

„За неких тридесет до педесет долара“, одговори власник.

Дечак се одмах машио за џеп и извадио све што је имао.

„Имам свега два долара и тридесет седам центи“, рекао је. „Да ли бисте ми дозволили да уђем да их видим?“

Власник радње се насмејао, а затим звизнуо. Из кућице за псе изашла је прво куја и отрчала до другог краја радње. За њом је трчало пет малих, нежних лоптица од крзна. Један псић поприлично је заостао за осталима. Дечак је одмах приметио да псић који заостаје шепата, па је упитао:

„Шта се десило са овим малишом, шта није у реду са његовом ногом?“

Власник је објаснио да је ветеринар прегледао кученце и утврдио да има ишчашен кук. Такође је рекао да ће увек шепати. Дечак се наједном врло узбудио и рекао:

„Желим да купим баш тог псића.“

„Не, ти не желиш да купиш баш тог псића. Али ако га баш стварно желиш, спреман сам да ти га поклоним“, одговорио је власник.

Дечак га је погледао право у очи и, претећи прстом, рекао:

„Не желим га као поклон. Тај мали пас вреди исто толико колико и остали псићи. Сада ћу вам дати два долара и тридесет седам центи, а педесет центи плаћао бих вам месечно, све док га не исплатим.“

Власник радње га је и даље убеђивао:

„Ти уствари, не желиш да купиш тог псића. Он никада као други пси неће моћи да трчи, скаче и игра се са тобом.“

Тада дечак седе, поврну ногавицу на панталонама и показа власнику радње своју деформисану леву ногу у великој, металној протези. Погледа човека и рече: „Ни ја не могу брзо да трчим, а том малом кученцу

потребан је управо неко ко ће га разумети.“

ЧОВЕК И МОРСКЕ ЗВЕЗДЕ

(Аутор нејознат)

Једном сам у касно предвечерје шетао крај пуне плаже. Уживао сам у тим вечерњим шетњама. Док сам ходао, приметио сам једну особу на великој удаљености. Када сам се приближио, угледао сам човека, очито из тог краја, како се сагиње, нешто подиже и баца у воду. Неуморно је то чинио, готово као да му живот зависи од тога.

Када сам пришао још ближе, видео сам да тај човек подиже једну по једну морску звезду, које је вода избацила на обалу, и враћа их у воду.

Збуних се. Пришао сам и обратио се господину:

„Добро вече, пријатељу. Питао сам се шта то радите.“

„Враћам ове звезде натраг у океан. Знате, сада је велика осека, и све ове звезде су остале на сувом. Ако их не вратим у море, угинуће“, одговорио је.

„Схватам“, рекох. „Али, на плажи леже хиљаде морских звезда. Не можете све да их вратите у воду. Превише их је. Сем тога, то се дешава на стотинама плажа дуж обале. Зар не видите да једноставно не можете ништа да учините?“

Човек се насмешио. Сагнуо се и подигао још једну морску звезду. Док ју је враћао у океан, одговорио:

„Учинио сам нешто бар за ову.“

ПРАВА ЉУБАВ

Мозис Менделсон

За Мозиса Менделсона, деду чувеног немачког композитора, никако не би могло да се каже да је био леп човек. Био је ниског раста и повијен у леђима. Једнога дана отишао је у Хамбург, у посету трговцу који је имао прелепу кћерку по имену Фрумтје. Мозис се безнадежно био заљубио у њу. Јер, Фрумтје је због наказног изгледа свог удварача осећала одбојност према њему.

Када је дошло време за посету, Мозис је сакупио храброст и попео се степеницама до девојачке собе како би последњи пут са њом поразговарао. Она је била визија небеске лепоте и због тога што је одбијала да га погледа, осећао је дубоку тугу. После неколико покушаја да започне разговор, Мозис је стидљиво упитао:

„Да ли верујете да се људи венчавају на небесима?“

„Да!“ - одговорила је, не подижући поглед. - „А, ви?“

„И ја верујем“, рекао је. „Знате, када се на небесима роди дечак, Господ објави којом ће се девојком ожени. Када сам се ја родио, мени су показали моју будућу младу. Затим је Господ додао: Твоја жена биће грбава. Од тада сам повремено гласно изговарао: О, Боже грбава жена биће права трагедија. Молим ти се Господе, дај мени грбу, а њу остави да буде лепа.“

На то га је Фрумтје погледала право у очи, устала је и пружиола Менделсену своју руку. Постала му је верна и привржена супруга.

ПРИЧА О ЈЕЗИЦИМА

Из Езоповој животињи

Место Езоповог рођења је Мала Азија. Према речима ретких писаца који га спомињу, Аристофана, Платона, Ксенофона и Аристотела, Езоп је био роб неке коме ко се звао Ксантос. По ре-

чима историчара Херодота, Езоп су убили становници Делфа, а разлог је највероватније био слободоумље. Кажу да су га гурнули са високе стене у Делфи-ма.

Ово је једна од легенди о његовом животу.

Езоп је, кажу, био роб, и морао је да ради све што му господар нареди. Једнога дана господар му је заповедио да на пијаци купи за ручак само оно што је најбоље и ништа друго. Езоп оде на пијаци и покупова само језике, које је свакога дана спремао за јело на разне начине. Гостима ускоро досадише језици, па му то и рекоше, а он им одговори:

„Нема ничег бољег од језика. Језик је извор мудрости, он је глас истине и разума, њиме се поучавају људи!“

„Е, добро“, рече му господар. „Онда, молим те, за сутрашњу гозбу купи оно најгоре.“

Сутрадан је Езоп за ручак поново припремио ручак од језика. Када су му поново приговорили, он им одговори:

Језик је заиста нешто најгоре што постоји на овом свету. Језиком почињу свађе; због језика се људи туже и суде, језик је узрок сукоба и ратова. Језик је глас истине и разума, али је исто тако и глас заблуде и највећег зла – клевете!“

КАКО РАСТУ ЈАСТОЗИ

(Аутор нејознат)

Јастози су у суштини меке и нежне животиње. Њихово крхко тело расте унутар крутог оклопа. Временом тело им постане превише велико за љуштину у којој се налази.

Оклоп који штити јастога од разних грабљивица постане толико тесан и неугодан, па је он принуђен да га одбаци. Када се то деси, он се скрива на дну под камењем, како би се заштитио од риба и грабљивица, све док му се не формира нови, већи и угоднији оклоп.

С временом му и овај оклоп постане тесан и чим осети притисак и неугодност, прича се понавља.

Подстицај јастозима да расту јесте то што се осећају неугодно и под притиском. Када би јастог имао лекара, никада не би порастао јер, ако би се осећао неугодно лекар би му дао лек и он би се осећао добро. Никада се не би отарасио свог оклопа и, што је најважније, никада не би растао и напредовао.

Уколико увек када се осећамо неугодно и под притиском посегнемо за удобностима или таблетама како бисмо отклонили сметње, никада нећемо изаћи из љустуре која нас спутава. Заправо морамо да схватимо да, када се осећамо напет и неугодно, то је заправо сигнал да треба да напредујемо и растемо, да искористимо недаће као окидач за напредовање и успех.

СВАКО НА ИМА СВОЈУ ПРИЧУ

(Аутор нејознат)

Двадесетчетворогодишњи младић је гледао кроз прозор воза, па одједном викну:

„Тата, погледај, дрвеће се креће уназад!“

Отац се насмешио гледајући с љубављу у свога сина. Млади брачни пар, који је седео прекопута њих, испратио је ово детињасто понашање момка са тугом и сажаљењем.

Изненада, младић поново викну:

„Тата, погледај, облаци лете са нама!“

Брачни пар није више могао да се уздржи, па мушкарац упита младићевог оца:

„Господине, а зашто не пошаљете сина неком добром лекару? Неко му сигурно може помоћи.“

Отац се насмејао и узвратио им:

„И јесам. Ми се баш сада и враћамо из болнице. Мој син, овај момак којег овде видите, био је слеп од рођења. Али, операцијом му је враћен вид. Он сада први пут види свет.“

Свака особа на овој планети има своју јединствену причу. И зато не судите о другима пре него што их заиста не упознате, јер истина би вас могла изненадити.

ДВЕ ЈАБУКЕ

Народна ѝрица

Мала, лепа девојчица држала је две јабуке у рукама. Мајка јој је пришла и са осмехом је упитала:

„Дош мала, можеш ли ми дати једну јабуку?“

Девојчица је погледа и брзо загризну једну јабуку, а затим и другу. Осмех на мајчином лицу као да се смрзао. Покушала је да прикрије своје разочарење. „Где сам то погрешила у васпитању свог детета?“, помисли забринуто.

Онда јој девојчица приђе и пружи једну од загрижених јабука, па рече:

„Ова је слађа!“

Без обзира ко сте, шта сте доживели и ма колико знања да поседујете, никада на пречац немојте доносити суд о некоме. Дајте им прилику да објасне. Јер, често оно што видите није онако како заиста изгледа.

ДВЕ НАКРИВЉЕНЕ ЦИГЛЕ

(Аушор нејознаш)

Ова прича настала је приликом изградње једног манастира у Аустралији. Ангажовање радника је било веома скупо, па су монаси морали сами да зидају, као су знали и умели. Желео сам да све буде савршено па сам се посветио свакој појединачној цигли. То није баш тако лако као што изгледа; потребно је пуно вештине и стрпљења да се цигле поставе како треба.

После неколико дана пажљивог рада, успео сам и просто се дивио свом резултату. Али, поглед ми је склизнуо нехотице и угледах две цигле које су биле криво постављене. Оударале су свих оних исправно постављених и тај приказ ме је ужаснуо. Малтер је већ био превише тврд да би се грешка исправила.

„Како ја могу бити просветљен, ако не могу да са-

зидам ни обичан зид исправно?“, помислих. Зато сам замолио игумана да ми дозволи да порушим зид и почнем га изнова. Игуман ми, наравно, није дозволио да срушим зид, јер је сматрао да је довољно добар. Речи „довољно добар“ нису биле оне које сам желео да чујем, али сам наста-вио да радим даље, још упорније и истрајније, и ускоро је манастир био завршен. Касније сам увек заобилазио тај зид када бих некоме показивао манастир.

Једнога дана десило се баш да је један посетилац пролазио крај тог зида и спонтано приметио: „Леп зид“.

На то сам му запањено одговорио: „Господине, да ли сте заборавили своје наочаре код куће? Зар не видите ове две криво постављене цигле?“

„Да, видим их“, рекао је смешећи се. „Али исто тако могу да видим и 998 добро постављених“.

Ова једноставна изјава је променила мој живот и натерала ме да схватим да је цео мој живот био фокусиран на оно што је било погрешно, оно што је недостајало и што није било савршено у мом животу. У својој забринутости око две лоше постављене цигле, пропустио сам да видим 998 оних које су биле савршено постављене, упркос томе што сам имао претходно искуство у постављању цигли.

Сви имају нешто у свом животу, што сматрају да је мало криво и да им смета. Ако се у животу фокусирамо само на оне ствари које су код нас лоше, сигурно ћемо патити. У животу је увек другачије од оног што нас обрзовни систем учи. Јер, у животу је победник онај који има највише грешака. То су обично људи који уче из својих грешака, а не они који се никада не усуђују да крену даље, плашећи се неуспеха.

КОЈИ ВУК ПОБЕЂУЈЕ?

Народна ѝрица

Стари Индијанац је причао свом унуку следећу причу:

„У људима се одвија непрекидна битка. Ту се стално боре два вука. Један је ЗАО — то је страх, гнев, завист, жалост, кајање, похлепа, надменост, самосажалење, кривица, огорчење, инфериорност, лаж, лажни понос, супериорност и его. Други је ДОБАР — то је радост, мир, љубав, нада, ведрина, понизност, доброта, добронамерност, саосећање, великодушност, истина, самилост и вера.“

„И, који вук побеђује?“, упита унук на крају.

„Онај којег више храниш“, одговори старац.

КО ЈЕ СРЕЋНИЈИ: ПАУН ИЛИ ВРАНА?

Народна ѝрица

Врана је живела у шуми и била потпуно задовољна својим животом. Једног дана, она угледа лабуда.

„Овај лабуд је много бео, а ја сам баш црна. Он мора да је насрећнија птица на свету“, помисли врана и подели своју мисао са лабудом.

„Заправо, и ја сам мислио да сам најсрећнија птица, док нисам видео папагаја. Он има две боје и прелеп је. Мислим да је папагај најсрећнија птица икад створена“, одговори лабуд.

Врана нађе папагаја и он јој објасни:

„Живео сам јако срећним животом док нисам угледао пауна. Ја имам само две боје, док их паун има много“.

Врана потом посети пауна у золошком врту и виде да се хиљаде људи скупља и диви његовој лепоти. Када су људи отишли, врана се приближи пауну и рече:

„Драги пауне, ти си тако предиван. Сваког дана хиљаде људи долази да те види. Људи, када виде мене, одмах ме отерају од себе. Мислим да си најсрећнија птица на свету“.

Паун је погледа, па одговори:

„Ја сам увек мислио да сам најлепша и најсрећнија птица на свету. Али због моје лепоте, заробљен сам у овом золошком врту. Посматрао сам те и закључио да је врана једина птица која није овде затворена, тако да већ неко време размишљам о томе како бих био срећан да сам врана. Могао бих да летим где год желим...“.

Ово је и људски проблем, такође. Ми правимо непотребна поређења са другима и бивамо тужни. Не вреднујемо оно што нам је Бог дао. Све ово води до зачараног круга несреће. Научимо да будемо срећни са оним што имамо, а не да гледамо шта немамо. Увек ће постојати неко ко има више или мање од онога што ми имамо. Особа која је задовољна оним што има, најсрећнија је на свету.

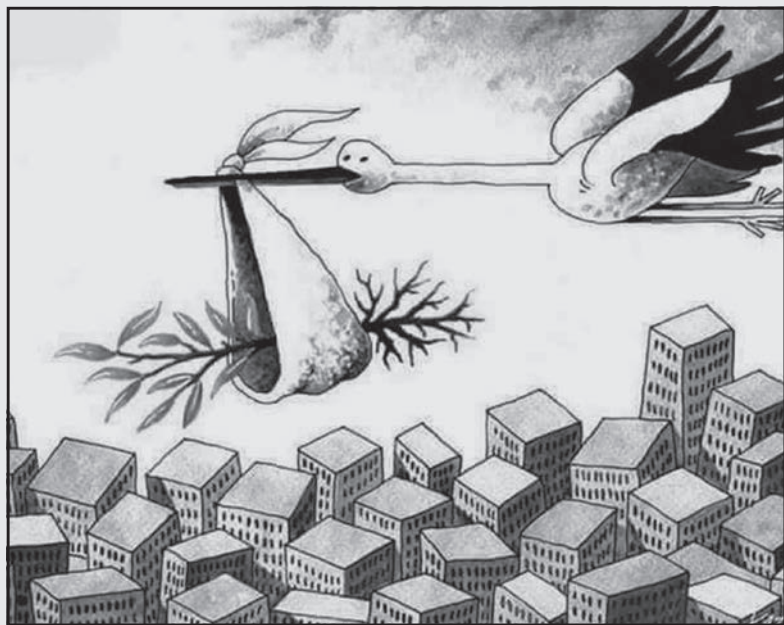
ЖОЗОВЕ САНДАЛЕ

Паоло Коелџо

Пре много година, толико много да смо већ и заборавили кад је то тачно било, живео у некој варошици на југу Бразила један седмогодишњи дечак по имену Жозе. Рано је остао без родитеља па га је прихватила једна тетка, тешка циција, која, упркос силним парама које је имала, није готово ништа трошила на свог сестрића. Жозе, који никад није сазнао шта је љубав, сматрао је да је живот такав и није се секирао због тога.

Како су становали у богаташком крају, тетка је приморала директора школе да прими њеног сестрића, плативши само десети део школарине, уз претњу да ће се жалити префекту ако директор на то не приста-не. Директор није имао избора, али је зато користио сваку прилику да наложи наставницима да киње и понижавају Жозеа, у нади да ће се малишан непримерно владати и пружити му тако повод да га избаци из школе. Међутим, Жозе, који никад није сазнао шта је љубав, сматрао је да је живот такав, и није обраћао пажњу на то.

Дошло је Бадње вече. Сви ђаци су били обавезни да присуствују поноћној миси у једној цркви, далеко изван вароши, јер је месни парох био на путу. Док су ишли према цркви, дечаци и девојчице су разговарали о томе шта ће затећи у својим ципелицама сутра ујутру, на Божић: нова одела, скупе играчке, чоколаде, тротинете и бицикле. Сви су били свечано обучени, као увек на празник — сви, изузев Жозеа, који је ишао у својој похабаној одећи и разгаженим сандалама, суви-

ше малим за његове ноге (тетка му их је дала кад је имао четири године рекавши да ће добити друге тек кад напуни десет). Поједини малишани су га питали због чега је тако дроњав и казали да их је стид што имају друга који је тако бедно обучен. Али како Жозе није знао шта је љубав, није се ни обазирао на њихова питања.

Међутим, кад је ушао у цркву, зачуо оргуље и угледао упаљене свеће, људе одевене у најлепше рухо, породице на окупу, родитеље загрљене с децом, Жозе се осетио као најбедније створење под капом небеском. После причешћа, уместо да се врати кући са осталима, сео је на црквени праг и почео да плаче. И премда никад није упознао љубав, сада је увидео да је сам самцат, запостављен и напуштен од свих.

Тог тренутка, примети поред себе једног дечака, босоног, који је изгледао исто тако сиромашно и јадно, као и он. Пошто га никад раније није видео, закључио је да је дечак морао дуго да пешачи да би стигао донде. Помисли: „Мора да овог дечака страшно боле ноге. Даћу му једну моју сандалу и тако ћу ублажити барем пола његове патње.“ Јер, иако није упознао љубав, Жозе је врло добро знао шта је патња и није желео да је и други осете.

Оставио је дечаку једну сандалу и вратио се с другом; сваки час ју је премештао с ноге на ногу, да му камење на путу не би превише израњавило стопала. Чим је стигао кући, тетка је приметила да је изгубио једну сандалу и запретила му: ако је не поврати до сутра ујутру, биће строго кажњен.

Жозе је отишао у кревет, сав престрављен, јер су му биле добро познате теткине казне. Целе ноћи није ни ока склопио, премирући од страха, а кад је напослетку почео да тоне у сан, зачуо је гласове из примаће собе. Тетка је утрчала у собу да види шта се дешава. Кад је Жозе, сав бунован, ушао за њом, имао је шта да види: сандалу коју је оставио оном дечаку стајала је насред собе, прекривена свим врстама играчака, бициклима, тротинетима, одећом. Суседи који су се ту окупали, викали су да су њихова деца покрадена јер нису ништа затекла у својим ципелицама кад су се тог јутра пробудила.

Тада је парох из цркве у којој је синоћ служена поноћна миса бануо у кућу, као без душе; на црквеном прагу се појавио кип Малог Исуса, сав у злату, али само са једном сандалом на ногама. Настала је мукла тишина, а онда су сви присутни заклицали, у славу Бога и његова чуда. Тетка се расплакала и замолила за опроштај. А Жозеово срце, обузето силном снагом, спознало је шта је љубав.

*

ПРИЧА О ПАСТИРУ И ВУЧИЦИ

(Аушор нејознаш)

Било ми је двадесет година када сам у шуми нашао мало, нејако псетанце. Повео сам га са собом и усвојио. Месеци су пролазили, а комшије почеше да ми говоре да све више личи на вучицу и да морам да је уби-

јем, јер ће ми велико зло учинити када одрасте. Био сам млад и нисам никога хтео да слушам. Вучица ме је волела и готово никада се није одвајала од мене. Где год сам ишао, ишла је са мном и чекала ме.

Прошле су године... Једног спарног летњег дана, ушао сам у своју колибу и мало прилегао, а онда кроз сан чуо неку буку, режање и крклање. Док сам дошао себи и устао, све је утихнуло. Изашао сам напоље и угледао ужасан приказ: читаво стадо оваца било је заклано, а вучица сва у крви седи и гледа право у мене. Утрчао сам у кућу, узео пушку, нанишанио, а она се није ни помакла. Био сам веома љут... Видео сам неку тугу у њеним очима. Повукао сам обарач и она је пала.

Нисам знао шта да радим са овцама, па сам позвао комшије да их однесу док се месо још није укварило. Било ме је срамота што их нисам послушао и решио се вучице на време.

Сунце је управо залазило док смо товарили поклане овце. Одједном, међу тим мртвим телима угледах и три заклана вука. Тада схватих какав сам грех починио.

Вучице моја, опрости, ако можеш. Ја себи не могу.

Поука: Није увек све онако као што у вашим очима изгледа. Не процењујте људе и ситуације на основу онога што видите на први поглед.

*

ЗАШТО ЉУДИ ВИЧУ КАДА СУ ЉУТИ

Народна ѝрица

Једном је један стари мудрац затекао своје ученике како се жестоко препиру и вичу једни на друге. Његовом појавом расправа је утихнула, али је он искористио прилику да их научи једној важној животној лекцији.

“Зашто људи вичу кад су љути?”, упитао је.

Ученици су размишљали неко време, док један не одговори:

“Зато што изгубе стрпљење, то је разлог.”

“Али, зашто би викао ако је особа покрај тебе?”, упита учитељ. “Зар није могуће говорити тихо и лагано?”

Ученици су још неко време давали одговоре, али ниједан није задовољио учитеља.

Напослетку је објаснио:

“Када су две особе у свађи, њихова се срца јако удаље. Мора-

ју викати једно на друго, како би њихов крик преомстио удаљеност и како би се могли чути. Што су људи љући, морају гласније викали, јер је удаљеност међу њима све већа.

Затим је упитао: “Шта се догоди када се две особе заљубе? Не вичу једно на друго, већ говоре тихо и нежно. Зашто? Њихова срца су веома близу. Удаљеност међу њима је веома мала.

А шта се догоди када се још више заљубе? Не говоре. Само шапућу и још се више зближују у својој љубави... Коначно, није им више потребан ни шапат. Само се гледају и то је све. Такве су две особе које се воле”.

Затим се мало замислио и додао:

“Када се свађате, немојте дозволити да се ваша срца удаље, не изговарајте речи које би вас могле још више удаљити, јер ће доћи дан када ће удаљеност бити тако велика, да никада више неће бити пута за повратак.”

*

ЧЕТИРИ СВЕЋЕ

(Аушор нејознаш)

У просторији су полако гореле четири свеће. Била је готово потпуна тишина и могао се чути њихов разговор.

Прва свећа рече: „Ја сам МИР. Људи не успевају да ме сачувају и мислим да ћу се угасити“. И одмах се угаси.

Друга свећа је рекла: „Ја сам ВЕРА. Нажалост, многи људи сматрају да нисам неопходна, нема смисла да горим и даље“. Тек што је то изговорила, дуну лагани поветарац и угаси је.

Трећа свећа је проговорила: „Ја сам ЉУБАВ. Немам више снаге, људи ме често заборављају и остављају по страни. Заборављају да воле чак и оне себи најближе“. Када то рече, истог момента се угаси.

Недуго затим у собу је ушло дете и упита се шта је са свећама. “Требало је да горите до краја...“, рече тужно и расплака се.

Тада се огласила четврта свећа: „Не бој се. Док год ја горим, моћи ћемо да упалимо остале свеће. Ја сам НАДА.“

Са сјајем у очима, дете узне свећу наде и запали остале свеће.

Поука: Пламен наде би увек требало да тиња у нашем срцу, како би свако од нас могао да одржи веру, мир и љубав.

